EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103002/I/2026/36145173758022148

ZHODNOTENIE VPLYVU ZAVEDENIA DANE Z FINANČNÝCH TRANSAKCIÍ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE NA ZISKOVOSŤ MALÝCH A VEĽKÝCH ÚČTOVNÝCH JEDNOTIEK

Diplomová práca

2026 **Bc. Tomáš Horváth**

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

ZHODNOTENIE VPLYVU ZAVEDENIA DANE Z FINANČNÝCH TRANSAKCIÍ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE NA ZISKOVOSŤ MALÝCH A VEĽKÝCH ÚČTOVNÝCH JEDNOTIEK

Diplomová práca

Študijný program:	Účtovníctvo
Študijný odbor:	Ekonómia a manažment
Školiace pracovisko:	Katedra účtovníctva a audítorstva
Vedúci záverečnej práce:	Ing. Anton Marci, PhD.

Bratislava 2026 **Bc. Tomáš Horváth**

Abstrakt

HORVÁTH, Tomáš: *Zhodnotenie vplyvu zavedenia dane z finančných transakcií v Slovenskej republike na ziskovosť malých a veľkých účtovných jednotiek.* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Anton Marci, PhD., Bratislava: FHI, 2026, 56 s.

Diplomová práca sa sústredí na analýzu a kvantifikáciu ekonomických dopadov novozavedenej dane z finančných transakcií na podnikateľské subjekty v Slovenskej republike. Hlavným cieľom diplomovej práce je komparácia tohto daňového zaťaženia na typologicky odlišných účtovných jednotkách. Prvá kapitola diplomovej práce sa venuje teoretickému vymedzeniu dane z finančných transakcií a dôvody jej zavedenia v krajinách ako je Venezuela, Maďarsko a Slovenská republika. V druhej kapitole diplomovej práce vymedzujeme cieľ záverečnej práce a opisujeme metodické postupy, ktoré sme využili pri jej vypracovávaní. V záverečnej kapitole diplomovej práce vyhodnocujeme vplyv dane na veľkú účtovnú jednotku a na malú účtovnú jednotku prostredníctvom metód finančnej analýzy, modelovania a komparatívnej analýzy historických účtovných dát z rokov 2023 až 2025. Na záver sme na základe výsledkov analýzy navrhli mikroekonomické riešenia pre podniky na optimalizáciu daňového plánovania a makroekonomické návrhy na prijatie zmien na úpravu tejto legislatívy.

Kľúčové slová: daň z finančných transakcií, efektívna daňová sadzba, rentabilita, malá účtovná jednotka, veľká účtovná jednotka, daňové plánovanie

Abstract

HORVÁTH, Tomáš: Assessing the impact of the introduction of the financial transaction tax in the Slovak Republic on the profitability of small and large accounting entities. - University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accounting and Auditing. – Supervisor of the final thesis: Ing. Anton Marci, PhD., Bratislava: FEI, 2026, 56 p.

The diploma thesis focuses on the analysis and quantification of the economic impacts of the newly introduced financial transaction tax on business entities in the Slovak Republic. The main objective of the diploma thesis is to compare this tax burden on typologically different accounting entities. The first chapter of the diploma thesis is devoted to the theoretical definition of the financial transaction tax and the reasons for its introduction in countries such as Venezuela, Hungary and the Slovak Republic. In the second chapter of the diploma thesis, we define the goal of the final thesis and describe the methodological procedures that we used in its preparation. In the final chapter of the diploma thesis, we evaluate the impact of the tax on a large accounting entity and a small accounting entity through the methods of financial analysis, modeling and comparative analysis of historical accounting data from 2023 to 2025. Finally, based on the results of the analysis, we proposed microeconomic solutions for businesses to optimize tax planning and macroeconomic proposals for adopting changes to modify this legislation.

Keywords: financial transaction tax, effective tax rate, rentability, small accounting unit, large accounting unit, tax planning

Zoznam grafov

Graf 1 Príjem z DFT v sledovaných obdobiach v Maďarsku 15
Graf 2 Vývoj šedej ekonomiky vo Venezuele v sledovaných obdobiach 19
Graf 3 Krivka efektívneho daňového zaťaženia 30
Graf 4 Vývoj skupiny 53 - Dane a poplatky v EUR v sledovanom období..... 32
Graf 5 Zobrazenie podielu nákladovej skupiny 53 na výsledku hospodárenia pred zdanením a čistom obrate 32
Graf 6 Zobrazenie vplyvu zavedenia dane z finančných transakcií na ukazovatele rentability vo veľkej ÚJ v sledovanom období 35
Graf 7 Vývoj účtovej skupiny 53 v sledovaných obdobiach 39
Graf 8 Zobrazenie vplyvu zavedenia dane z finančných transakcií na ukazovatele rentability vo malej ÚJ v sledovanom období..... 42
Graf 9 Porovnanie nákladovej intenzity podľa krajov SR 47

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Predmet dane z finančných transakcií v Maďarsku..... 14
Tabuľka 2 Príjem do štátneho rozpočtu vo Venezuele za rok 2023 18
Tabuľka 3 Sadzby dane pre jednotlivé transakcie platné pre rok 2025 21
Tabuľka 4 Účtovné zobrazenie dane z finančných transakcií u platiteľa 22
Tabuľka 5 Zobrazenie výpočtu dane z finančných transakicí daňovníkom..... 22
Tabuľka 6 Vývoj skupiny 53 - Dane a poplatky a vybraných ukazovateľov hospodárenia spoločnosti Siemens Healthcare s.r.o. v sledovanom období 31
Tabuľka 7 Zmeny hospodárskych ukazovateľov vo veľkej ÚJ v sledovanom období..... 34
Tabuľka 8 Vývoj skupiny 53 - Dane a poplatky a vybraných ukazovateľov hospodárenia spoločnosti Slatinská pekáreň s.r.o. v sledovanom období..... 37
Tabuľka 9 Zmeny hospodárskych ukazovateľov v malej ÚJ v sledovanom období 41
Tabuľka 10 Zosumarizovaná komparácia kľúčových ukazovateľov..... 44
Tabuľka 11 Mediánová nákladová intenzita podľa krajov 46

Obsah

Úvod **8**

1 Súčasný stav riešenej problematiky **9**

1.1 Vymedzenie základných pojmov 9

1.1.1 Historický vývoj dane z finančných transakcií 9

1.1.2 Tobinova daň 10

1.1.3 Harmonizácia v EÚ 11

1.2 Daň z finančných transakcií v Maďarsku 13

1.2.1 Právna úprava a sadzby dane v Maďarsku 13

1.2.2 Mechanizmus výberu dane a predmet dane v Maďarsku 14

1.2.3 Ekonomické dopady zavedenia dane z finančných transakcií v Maďarsku 14

1.3 Daň z finančných transakcií vo Venezuele 16

1.3.1 Právna úprava a sadzby dane z finančných transakcií vo Venezuele 16

1.3.2 Mechanizmus výberu dane a predmet dane 17

1.3.3 Ekonomické dopady zavedenia dane z finančných transakcií 17

1.4 Daň z finančných transakcií na Slovensku 20

1.4.1 Dôvody zavedenia a legislatívny rámec 20

1.4.2 Mechanizmus výberu dane, predmet dane a sadzba dane 20

1.4.3 Účtovné zobrazenie dane z finančných transakcií u platiteľa 21

1.4.4 Očakávané a reálne ekonomické dopady 22

2 Cieľ práce, metodika a metódy skúmania **24**

3 Výsledky práce a diskusia **26**

3.1 Analýza veľkej účtovnej jednotky 27

3.1.1 Vývoj daňových nákladov v sledovanom období 28

3.1.2 Identifikácia základu pre výpočet dane 28

3.1.3 Komparácia nominálnej a efektívnej daňovej sadzby 29

3.1.4 Horizontálna analýza účtovej skupiny 53 30

3.1.5 Vplyv dane z finančných transakcií na výsledok hospodárenia a ziskovosť veľkej účtovnej jednotky 33

3.2 Analýza malej účtovnej jednotky 36

3.2.1 Identifikácia základu pre výpočet dane a komparácia nominálnej a efektívnej daňovej sadzby 36

3.2.2 Horizontálna analýza účtovej skupiny 53 37

3.2.3 Komparácia nominálnej a efektívnej daňovej sadzby 40
3.2.4 Vplyv dane z finančných transakcií na výsledok hospodárenia a ziskovosť malej účtovnej jednotky 40
3.2.5 Analýza okamžitej likvidity a hotovostných rezerv 42
3.3 Komparatívna analýza dopadov DFT na vybrané účtovné jednotky 44
3.4 Regionálna komparácia nákladových dopadov zavedenia dane z finančných transakcií na podnikovú sféru v SR 45
3.4.1 Metodika a konštrukcia očistenej základne 46
3.4.2 Analýza výsledkov regionálnej komparácie 46
3.5 Návrhy a odporúčania pre podniky a úpravu legislatívy 48
3.5.1 Odporúčania pre daňové plánovanie podnikov 48
3.5.2 Návrhy na úpravu legislatívy 49
Záver 51
Zoznam použitej literatúry 53

Úvod

Veľké množstvo ľudí vníma daň z finančných transakcií ako moderný, doteraz nepoznaný nástroj na reguláciu finančných trhov. No opak je pravdou. Myšlienka zdanenia finančných tokov s cieľom stabilizovať ekonomiku či obmedziť špekulatívne operácie sa v ekonomickej teórii objavuje už od 70. rokov minulého storočia. Kým v minulosti sa o týchto daniach uvažovalo najmä v globálnom kontexte, v poslednom desaťročí sa stali pre viaceré krajiny ako Venezuela či Maďarsko, kľúčovým prostriedkom na ozdravenie štátnych rozpočtov. Dnes sa táto problematika stáva aktuálnou aj v našom geografickom a ekonomickom priestore, čím sa otvára nová kapitola v slovenskom daňovom systéme.

V súčasnosti prechádza Slovenská republika procesom historicky najvýznamnejšej konsolidácie verejných financií. Daň z finančných transakcií, zavedená ako súčasť prvého konsolidačného balíčka, má za cieľ priniesť do štátnej pokladnice stovky miliónov eur. Aj keď sú očakávané príjmy, ktoré chce štát týmto opatrením dosiahnuť jasne definované, naskytá sa otázka, akým spôsobom toto nové zaťaženie ovplyvní finančnú stabilitu samotných podnikov. Mali by sme túto daň vnímať len ako nevyhnutné zlo v procese ozdravovania verejných financií, ktorú podniky jednoducho prenesú do svojich nákladov alebo ide o zásah, ktorý dokáže výrazne skresať ziskovosť firiem a v konečnom dôsledku ohroziť ich konkurencieschopnosť? Odpoveď na túto otázku je dôležitá hlavne pre malé a stredné podniky.

Hlavnou právnou normou, ktorá túto daň upravuje, je zákon č. 279/2024 Z. z. o dani z finančných transakcií o zmene a doplnení niektorých zákonov. Táto norma presne stanovuje okruh daňovníkov, kto daň platí, predmet dane, ako aj sadzby vzťahujúce sa na jednotlivé typy transakcií. Okrem daňového zaťaženia však táto nová daň so sebou prináša aj novú administratívnu záťaž a povinnosti, s ktorými sa musia účtovné jednotky vysporiadať.

V tejto diplomovej práci sa budeme venovať analýze a následnému zhodnoteniu vplyvu zavedenia tejto dane na ziskovosť a finančnú situáciu vybraných účtovných jednotiek v Slovenskej republike. Zámerom našej práce je analyzovať, či existuje, resp. aký veľký je rozdiel v dopade tejto dane na ziskovosť malých účtovných jednotiek v porovnaní s tými veľkými. Na záver bude našou snahou navrhnúť odporúčania, ktoré by podnikom pomohli eliminovať negatívne dopady tejto daňovej povinnosti na ich ďalší rozvoj a stabilitu a navrhnúť legislatívne zmeny, ktoré by zachovali konkurencieschopnosť v podnikateľskom prostredí.

1 Súčasný stav riešenej problematiky

1.1 Vymedzenie základných pojmov

1.1.1 Historický vývoj dane z finančných transakcií

Mnoho ľudí má o tejto dani mylnú predstavu. A to tú, že daň z finančných transakcií je vec, ktorá bola vymyslená a zavedená v súčasnosti. Opak je však pravdou. Aby sme pochopili zavádzanie tejto dane ako ju poznáme dnes, bolo by relevantné sa na túto daň a jej vývoj zamerať z historickej stránky.

Daň z finančných transakcií je jedna z najstarších daní, ktoré boli v Európe zavedené. Prvý a najznámejší príklad takejto dane siaha až do 17. storočia do roku 1694 vo Veľkej Británii. Na burze v Londýne bola zavedená tzv. „stamp duty“. Táto daň pôvodne vznikla ako dočasná a mala slúžiť na financovanie vojny proti Francúzsku. Predmetom zdanenia však neboli samotné finančné transakcie ale právne a obchodné dokumenty, ktoré museli byť vyhotovené na úradne označenom papieri. Dokumenty, ktoré takéto označenie nemali, boli považované za neplatné a nemohli byť použité ani v prípadnom súdnom procese. Tieto pravidlá prispeli k vysokej úrovni dodržiavania tejto povinnosti. Mohli by sme tvrdiť, že išlo o veľmi skorú formu dnešných kolkov. Sadzby tejto dane sa líšili na základe typu dokumentu, napr. daň vo výške 5 šilingov za prevod nehnuteľnosti. Aj napriek tomu, že táto daň bola pôvodne zavedená ako dočasná, britská vláda prišla na to, že ide o mimoriadne efektívny a administratívne nie príliš zložitý nástroj pre výber príjmov do pokladnice. Preto bola viackrát predlžovaná až sa nakoniec stala trvalou súčasťou britského daňového systému. (Dieter, 2003).

Na druhej strane sveta, v Japonsku, bola zavedená v roku 1893 tzv. „daň z výmeny“. Bola to daň z transakcií, ktoré sa vykonávali na burze, a teda transakcie s dlhopismi, cennými papiermi alebo komoditami. Pôvodné sadzby predstavovali 0,06% z obchodu pri cenných papieroch a komoditách. Pri obchodovaní s dlhopismi išlo o sadzbu 0,03%. Tento systém sa postupom času rozšíril o ďalšie dane a v jednom momente generoval pre Japonsko príjmy v miliardách. Po vyše sto rokoch v roku 1999, však prišiel tzv. „Japonský Big Bang“. Išlo o modernizáciu finančného sektora a Japonsko sa rozhodlo v tomto roku túto daň spolu s ďalšími zrušiť, čím prispeli k zníženiu nákladov na obchodovanie a zvýšeniu konkurencieschopnosti tokijskej burzy v globálnom prostredí. (Kaneko, 2009)

V Spojených štátoch amerických sa v roku 1914 zaviedla daň z prevodu akcií. Pôvodne bola sadzba tejto dane 0,2% z hodnoty transakcie. Avšak v snahe získať viac príjmov do pokladnice v roku 1932, pri príchode veľkej hospodárskej krízy, bola zavedená sadzba dane 0,4%. Toto obdobie trvalo až do roku 1966. V tomto roku nastalo v spojených štátoch obdobie deregulácie a táto daň, ktorá zaťažovala obchodovanie s akciami bola úplne zrušená. (Burman a kol.,2016)

1.1.2 Tobinova daň

O pôvodný návrh Tobinovej dane sa zaslúžil ekonóm, ktorý pochádzal zo Spojených štátov amerických, James Tobin v roku 1972. Práve v tomto roku sa rozpadol povojnový „Bretton-woodsky" systém, ktorého podstata spočívala v tom, že meny väčšiny krajín boli naviazané na americký dolár a ten bol zameniteľný za zlato v pevnom kurze. Po rozpadnutí tohto systému krajiny prešli na plávajúce menové kurzy, čím sa naskytla príležitosť špekuláciám na trhu. James Tobin chcel práve touto symbolickou daňou, vo výške desatín percenta, takýmto špekuláciám predísť. (Kagan, 2022)

Predmetom tejto dane sú okamžité devízové transakcie. Dôležitým aspektom tejto dane je nastaviť sadzbu v takej výške, aby nenarušila dlhodobé investície a medzinárodný obchod, a na druhej strane odradila tzv. špekulantov, ktorým by takto výrazne zvýšila náklady pri obchodovaní. Tobinova daň sa môže vysvetliť dvoma spôsobmi:

1. v užšom zmysle, podľa pôvodného návrhu, ide o daň špecificky zameranú iba na menové transakcie,
2. v širšom zmysle, sa toto označenie používa všeobecne pre rôzne formy daní z finančných transakcií, ktoré vychádzajú z Tobinovej myšlienky. (CADTM, [b. r.])

Je dôležité poznamenať, že Tobinova daň v pôvodnej forme nebola v skutočnosti nikdy aplikovaná na celosvetovej úrovni. Existujú však rôzne návrhy, či čiastočné implementácie daní z finančných transakcií, ktoré sa na koncept Tobinovej dane odvolávajú alebo sa ňou inšpirujú.

1.1.3 Harmonizácia v EÚ

Harmonizácia dane z finančných transakcií (DFT) v Európskej únii je dlhodobý a stále nedoriešený proces, ktorý poukazuje na to, aké zložité je dosiahnutie integrácie v oblasti nepriamych daní. Hlavnou myšlienkou harmonizácie DFT je zabrániť nejednotnosti na trhu, znížiť riziko daňovej arbitráže a premiestňovania finančných transakcií do jurisdikcií s menšou reguláciou, ako aj vytvoriť rovnaké konkurenčné prostredie pre členské štáty. Tento kontext je relevantný aj pre Slovensko, kde bola DFT zavedená v roku 2024 a od jej zavedenia čelí kritike aj za potenciálny odliv transakcií do zahraničia. Tieto odlivy sa môžu diať práve kvôli absencii harmonizácie DFT v Európskej únii. (Európsky parlament, 2021)

Prvý pokus o harmonizáciu DFT v celej Európskej únii predstavoval Návrh smernice Rady o spoločnom systéme dane z finančných transakcií z 28. septembra 2011 (COM(2011) 594). Európska komisia v ňom navrhovala zavedenie jednotného systému DFT, ktorý by bol platný vo všetkých členských krajinách. Cieľom tohto návrhu bolo:

1. navýšiť príjmy verejných rozpočtov,
2. podporiť zodpovednejšie správanie finančných inštitúcií.

Návrh smernice obsahoval:

1. definíciu daňového základu, ktorý zahrňuje široké spektrum finančných nástrojov ako sú deriváty, dlhopisy, akcie a podobne,
2. minimálne daňové sadzby odporúčané na úrovni 0,1 % pri obchodoch s cennými papiermi a 0,01 % pri derivátoch,
3. spoločné pravidlá na určenie daňovníka a štátu zdanenia (napríklad podľa sídla finančnej inštitúcie či miesta emisie nástroja),
4. harmonizované ustanovenia proti zneužívaniu a vyhýbaniu sa daňovej povinnosti. (Európska komisia, 2011)

Ak by bol tento návrh smernice schválený, z hľadiska harmonizácie by to znamenalo vytvorenie jednotného rámca DFT pre všetky členské štáty, čím by sa odstránili diskrepancie medzi jednotlivými systémami zdaňovania finančných transakcií, ktoré sú zavedené štátoch EÚ.

Avšak, z dôvodu požiadavky jednomyseľnosti v oblasti daní zo strany Rady EÚ, niektoré členské štáty s týmto návrhom nesúhlasili. Išlo najmä o krajiny, v ktorých sa nachádzajú významné finančné centrá. To viedlo k zamietnutiu tohto návrhu.

Po tom, čo sa nepodarilo dosiahnuť jednotnú harmonizáciu na úrovni celej EÚ, bol využitý mechanizmus posilnenej spolupráce. Rada EÚ prijala Rozhodnutie 2013/52/EÚ z 22. januára 2013, ktorým umožnila skupine jedenástich členských štátov (označovaných ako „EÚ-11") zaviesť spoločnú DFT v užšom integračnom formáte. Toto rozhodnutie explicitne stanovuje, že posilnená spolupráca má poskytnúť právny základ pre vytvorenie spoločného systému DFT medzi zúčastnenými štátmi a zabezpečiť harmonizáciu základných prvkov tejto dane. (Rada Európskej únie, 2013)

Na základe tohto rozhodnutia Komisia 14. februára 2013 predložila Návrh smernice Rady vykonávajúcej posilnenú spoluprácu v oblasti dane z finančných transakcií (COM(2013) 71). Hlavné ciele tohto návrhu boli:

1. zaviesť jednotný základ DFT v zúčastnených členských štátoch,
2. uplatniť princíp sídla a princíp emisie (čo v praxi znamená zdaňovať transakcie, týkajúce sa finančných inštitúcií so sídlom v zúčastnených krajinách alebo nástrojov emitovaných v týchto štátoch),
3. zabezpečiť minimálne daňové sadzby (0,1 % pri akciách a dlhopisoch, 0,01 % pri derivátových kontraktoch), pričom jednotlivé štáty by mohli možnosť stanoviť si vyššie sadzby,
4. vytvoriť spoločný rámec pre výber dane, evidenciu a kontrolu, vrátane harmonizovaných pravidiel zameraných na boj proti daňovým únikom.

Z teoretického hľadiska ide o významný posun smerom k sektorovej harmonizácii, hoci nie na úrovni celej EÚ. (Európska komisia, 2013)

Napriek značnej politickej pozornosti a opakovaným rokovacím procesom nebola smernica o harmonizovanej DFT v Európskej únii dodnes prijatá. Podľa legislatívneho harmonogramu Európskeho parlamentu, zostáva návrh z roku 2013 blokovaný v Rade EÚ a ďalší legislatívny proces je na bode mrazu. V dôsledku toho ako sa táto situácia vyvíja vznikla

situácia, v ktorej neexistuje jednotná harmonizovaná DFT na úrovni celej EÚ, niektoré členské štáty sa rozhodli zaviesť vlastné národné formy DFT (napríklad Francúzsko, Taliansko, Španielsko implementovali dane zamerané na obchody s akciami veľkých spoločností), a návrh DFT v režime posilnenej spolupráce formálne zostáva stále otvorený, no politická vôľa dosiahnuť konsenzus je obmedzená.

Súčasná situáciu možno nazvať ako čiastočnú a neúplnú harmonizáciu. Keďže niektoré z prvkov koncepčného rámca EK, ako je minimálna sadzba dane, princíp sídla a emisie alebo snaha o široký daňový základ sa síce premietli do niektorých právnych úprav, ale neboli však implementované prostredníctvom jednotného záväzného právneho aktu.

1.2 Daň z finančných transakcií v Maďarsku

1.2.1 Právna úprava a sadzby dane v Maďarsku

Základnou právnou normou, ktorá upravuje daň z finančných transakcií v Maďarsku je zákon 116/2012 o dani z finančných transakcií. Tento zákon nadobudol platnosť 1. januára 2013. Daň z finančných transakcií predstavuje špecifickú nepriamu daň, ktorej účelom je na jednej strane zvýšiť podiel finančného sektora na konsolidácií financií, a na druhej strane vytvoriť stabilný príjmový zdroj pre štátny rozpočet v súlade so zámermi tzv. „Széll Kálmán Plan 2.0“, ktorý predstavoval dlhodobé ciele reformy v Maďarsku. (Schoenherr, 2012)

Základný princíp tejto dane spočíva v uplatňovaní sadzby na sumu finančnej operácie ako takej. Nejde iba o zdanenie transakcií vykonávaných na finančných trhoch. Daňovníkom je v tomto prípade nie priamo klient ale poskytovateľ platobnej služby. V skutočnosti sa však táto daň premieta do výšky bankových poplatkov a preto môžeme tvrdiť, že ju v konečnom dôsledku znášajú domácnosti a podniky. (Európsky parlament, 2013)

Výška sadzby sa od jej zavedenia viackrát menili. Od 1.augusta 2024 platia sadzby za konkrétne typy transakcií uvedené v tabuľke č.1. (Bank360, 2025)

Tabuľka 1Predmet dane z finančných transakcií v Maďarsku

Typ transakcie	Sadzba v %	Max. daň na transakciu
Bezhotovostné platobné transakcie	0,45	20 000 HUF
Výber hotovosti z bežného účtu	0,9	bez limitu
Platby s devízovou konverziou – dodatočná daň	0,45	20 000 HUF
Nákupy finančných nástrojov (securities transaction tax)	0,45	20 000 HUF

Zdroj: Vlastné spracovanie, ABT Treuhand Csoport, 2025a

1.2.2 Mechanizmus výberu dane a predmet dane v Maďarsku

Mechanizmus výberu funguje tak, že banka vypočíta daň z finančných transakcií z daňového základu, ktorým spravidla bývajú transakcie uvedené v tabuľke č. 1 Daň je následne odrátaná z účtu klienta. Klienti musia byť podľa zákona informovaní o výške zaplatenej dane. (Raiffeisen Bank, 2021)

Samozrejme, že existujú aj výnimky z tejto dane. Ide však len o veľmi úzku vzorku transakcií. Tieto výnimky sa týkajú vnútorných prevodov v rámci tej istej banky a účtov toho istého klienta alebo niektoré špecifické transakcie verejného sektora. (Citibank, 2022)

1.2.3 Ekonomické dopady zavedenia dane z finančných transakcií v Maďarsku

Z ekonomického hľadiska je daň z finančných transakcií v Maďarsku vnímaná ako významný zdroj príjmov do štátneho rozpočtu, ktorý od svojho zavedenia podporuje fiškálnu stabilizáciu. Podľa odhadov Európskej komisie môže jej prínos počas roka dosahovať niekoľko desatín percenta z hrubého domáceho produktu Maďarska. V priloženom grafe č. 1, je zachytený vývoj skutočných príjmov do štátneho rozpočtu Maďarska z DFT od jej zavedenia. Z grafu môžeme konštatovať, že príjmy z tejto dane, v analyzovanom období majú rastúci trend. Významný nárast môžeme sledovať najmä po roku 2021. Graf jasne poukazuje na to, že daň plní predovšetkým príjmovú funkciu a jej výnosnosť úzko súvisí s výškou sadzby a šírkou daňového základu. (Európska komisia, 2012)

Graf 1Príjem z DFT v sledovaných obdobiach v Maďarsku

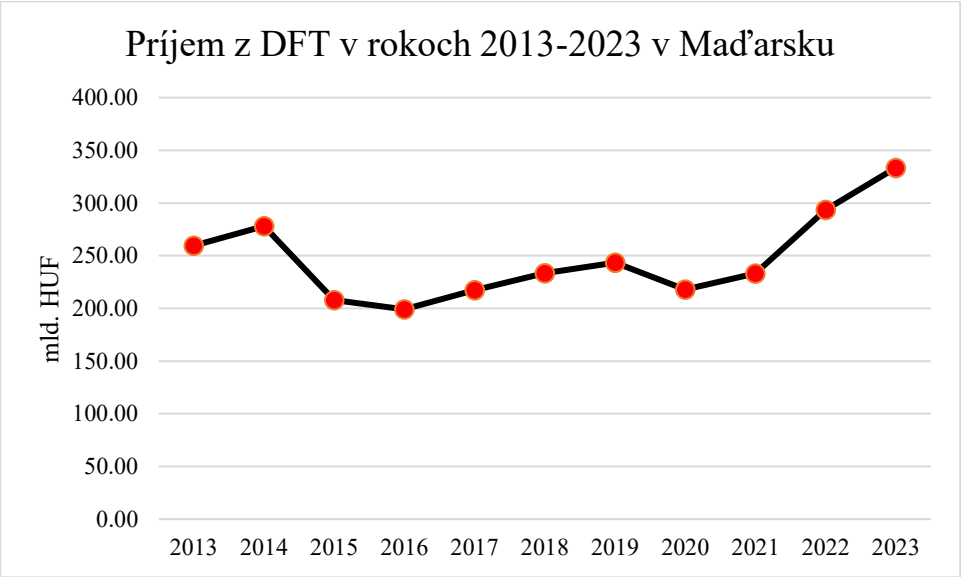

Zdroj: Vlastné spracovanie, maďarský štatistický úrad

V Maďarsku slúži DFT predovšetkým ako fiškálny nástroj na zvyšovanie príjmov, nie ako regulácia kapitálových trhov ako pri klasickej „Tobinovej dani“. Jej hlavný ekonomický dopad spočíva v rastúcom nákladovom zaťažení bezhotovostného platobného styku a hotovostných výberov a v sekundárnom vplyve na cenotvorbu bankových produktov pre podniky aj domácnosti.

Ide o tzv. „neviditeľnú daň“ zabudovanú do platobného styku, pretože finančné inštitúcie ju premietajú do svojich poplatkov. Maďarská národná banka potvrdzuje, že od jej zavedenia v roku 2013, banky postupne preniesli jej zaťaženie na klientov. Banky prenášajú toto bremeno explicitne cez poplatky za transakcie alebo implicitne prostredníctvom ročných poplatkov za platobné karty. (ABT Treuhand Csoport, 2025b)

V praxi to znamená, že zatiaľ čo domácnosti vnímajú dopad tejto dane cez drahšie tovary a služby, podniky s vysokým objemom bezhotovostných platieb (napr. maloobchod, veľkoobchod, priemysel) zápasia s výrazným nárastom bankových nákladov. Údaje z MNB potvrdzujú, že aj napriek vyšším cenám neprišlo k zásadným zmenám v platobných návykoch a nastal iba slabý odklon od bezhotovostného platobného styku. Práve naopak, množstvo kartových platieb rástol, aj napriek rastu nákladov. (Magyar Nemzeri Bank, 2014)

1.3 Daň z finančných transakcií vo Venezuele

1.3.1 Právna úprava a sadzby dane z finančných transakcií vo Venezuele

Prvé zavedenie dane z finančných transakcií vo Venezuele sa nieslo v znamení makroekonomickej a fiškálnej krízy. Tak ako v Maďarsku, aj vo Venezuele išlo o dočasné opatrenie, ktorého platnosť sa predlžovala alebo bolo zavádzané opakovane. Jej cieľom bolo pokrytie rozpočtového deficitu.

Prvou daňou tohto typu bola tzv. „Impuesto al Débito Bancario“ (IDB), a teda išlo o daň z bankového debetu. Táto daň bol zavedená v máji 1994, so sadzbou vo výške 0,5% zo základu dane a jej platnosť trvala iba sedem mesiacov, čo odrážalo jej dočasný charakter. Opätovné zavedenie tejto dane však na seba nenechalo dlho čakať a IDB bola v máji 1999 znovu uvedená do platnosti. Daň bola formálne zrušená v roku 2006, no v novembri 2007 bola nahradená jej nástupcom tzv. „Impuesto a las Transacciones Financieras de las Personas Jurídicas y Entidades Económicas sin Personalidad Jurídica“ (ITF) so sadzbou 1,5%.

V súčasnosti platí vo Venezuele tzv. „Impuesto a las Grandes Transacciones Financieras“ (IGTF). Ide o daň z veľkých finančných transakcií, ktorá nahradila už spomínané IDB a ITF dane. Pôvodné znenie tejto dane z roku 2015 bolo zamerané prevažne na subjekty so špeciálnym postavením, tzv. „sujetos pasivos especiales“. Išlo o právnické osoby s vysokými obratmi v bolívaroch. Sadzba tejto dane bola výške 0,75%, no neskôr sa v roku 2018 zvýšila na 1%. (González Peréz a López López, 2013)

Zásadný prelom nastal v roku 2022, keď bola schválená reforma IGTF. Táto reforma už nepovažovala za subjekt dane iba subjekty so špeciálnym postavením, ale aj fyzické osoby a hospodárske subjekty bez právnej subjektivity. Taktiež rozšírila pôsobnosť dane na transakcie v cudzích menách a kryptomenách odlišných od venezuelského petra. Reforma explicitne umožnila stanoviť sadzby dane v rozmedzí od 2 % až do 20 % pre transakcie v domácej mene a 3% až 8% pre transakcie v cudzích menách a kryptomenách.(Holland & Knight, 2022)

Hlavným dôvodom znovuzavedenia IGTF a jej následnú reformu možno pripísať reakcii na prebiehajúcu dolarizáciu venezuelskej ekonomiky. Tá začala v roku 2018 kedy, v súvislosti s hyperinflačným cyklom, pomer vkladov v bankách uskutočnených v cudzích menách k celkovým vkladom presiahol 40%. V roku 2019 sa proces dolarizácie urýchlil ešte viac

z dôvodu národným výpadkom elektriny, kedy sa vláda musela a povoliť transakcie v cudzích menách. IGTF plní pre krajinu tieto účely:

1. zvýšenie príjmov do štátneho rozpočtu,
2. oživenie národnej meny bolívara,
3. realizácia menovej politiky.

Z fiškálneho hľadiska bola daň zavedená s účelom pokrývania verejných výdavkov v ekonomike, ktorá stratila značnú časť svojej produkčnej kapacity, keď krajina čelila poklesmi miery rastu od roku 2014 a vysokou úrovňou inflácie a hyperinflácie v rokoch 2017-2022.

1.3.2 Mechanizmus výberu dane a predmet dane

Mechanizmus výberu IGTF nadväzuje na všeobecnú logiku daní z finančných transakcií. Mechanizmus funguje na princípe zrážky dane v momente uskutočnenia transakcie. Je postavený na kombinácii automatického výberu prostredníctvom finančných inštitúcií a systému agentov percepcie. (Nayma Consultores, 2022)

Medzi predmety tejto dane môžeme považovať tieto operácie:

1. Transakcie vykonávané v národnej mene bolívar,
2. transakcie v cudzej mene a neštátnych kryptoaktívach (napr. bitcoin),
3. špecifické finančné operácie – burzové a kapitálové transakcie.

Pri finančných transakciách v banke, ako napr. výber z bankomatu, zrážku dane vykonáva samotná banka. Pri platbách, v cudzej mene a kryptomenách, voči subjektom klasifikovaných pre túto daň, zrážku vykonáva samotný príjemca platby, pričom daňová sadzba závisí od typu meny.

1.3.3 Ekonomické dopady zavedenia dane z finančných transakcií

Zavedenie IGTF vo Venezuele, a najmä jej zásadná reforma z marca 2022, ktorá rozšírila zdanenie aj na bežné platby v cudzej mene, malo významné ekonomické dopady na viacero oblastí. Zmeny môžeme pozorovať od makroekonomických ukazovateľoch až po správanie jednotlivých ekonomických subjektov. IGTF sa rýchlo stala jedným z najvýznamnejších príjmov do venezuelského štátneho rozpočtu. Už v nasledujúcom roku po jej reforme sa stala tretím najväčším daňovým príjmom vo Venezuele. Väčší podiel na neropných príjmoch štátu

mali už iba daň z pridanej hodnoty a daň z príjmu. Podiel jednotlivých typov daní na príjme do štátneho rozpočtu pre rok 2023 vo Venezuele je podrobnejšie zobrazený v tabuľke č. 2.

Tabuľka 2 Príjem do štátneho rozpočtu vo Venezuele za rok 2023

Typ dane	Sadzba dane v %	Podiel na príjmoch ŠR v %
Daň z pridanej hodnoty	16	46,13
Daň z príjmu	15-34	16,55
Daň z finančných transakcií	2-3	15,26
Colné poplatky	Variabilná	15
Ostatné dane	Variabilná	7

Zdroj: Vlastné spracovanie, prodavinci

Ako vyplýva z tabuľky, už v roku 2023 tvorila IGTF viac ako 15 % štátneho rozpočtu. Závislosť venezuelskej vlády od tohto príjmu však naďalej rastie. Podľa analytických odhadov portálu Prodavinci z roku 2024 stúpol podiel IGTF na štátnych príjmoch už na 17 %. Spolu s daňou z pridanej hodnoty tak tieto dve regresívne dane tvoria až 66 % všetkých daňových príjmov štátu. Tento vývoj ukazuje, že hoci bola IGTF pôvodne prezentovaná ako daň pre veľké transakcie a subjekty, v praxi sa z nej stal masívny nástroj na financovanie štátneho aparátu, ktorý priamo zaťažuje bežné obyvateľstvo (Prodavinci, 2024)

Následkom zavedenia dane, ktorá vedie k zdraženiu tovarov a služieb v dôsledku nárastu nákladov podniku, ktoré si podnik premietne do svojej cenotvorby, boli obavy o nárast snahy o obchádzanie platenia tejto dane a daňových únikov. Najrozšírenejším spôsobom vyhnutia sa plateniu IGTF sa stali hotovostné platby v cudzej mene, ktoré podľa zákona nepodliehajú dani. Významnou stratégiou pre obchádzanie tejto dane je tiež nevystavovanie faktúr alebo využívanie digitálnych peňaženiek a platobných brán ako je napr. Binance alebo PayPal.

Vývoj podielu tejto neformálnej, tzv. šedej ekonomiky kde transakcie prebiehajú mimo evidencie a teda nie sú evidované ani zdanené, môžeme vidieť na grafe č. 2. V porovnaní s Čile, v ktorej je jeden z najmenších podielov šedej ekonomiky v oblasti latinskej Ameriky a tento podiel sa stabilne drží na hodnote približne 25%, sa vývoj tohto ukazovateľa vo Venezuele veľmi líši. Môžeme si všimnúť, že za ostatných päť rokov má tento ukazovateľ narastajúci trend

a takmer trojnásobok hodnoty aké sú v Čile. Nárast o skoro 16% od roku 2022, poukazuje na to, že zavedenie IGTF posilnilo šedú ekonomiku i keď to nie je jediný z dôvodov. (Giussepe, 2025)

Graf 2 Vývoj šedej ekonomiky vo Venezuele v sledovaných obdobiach

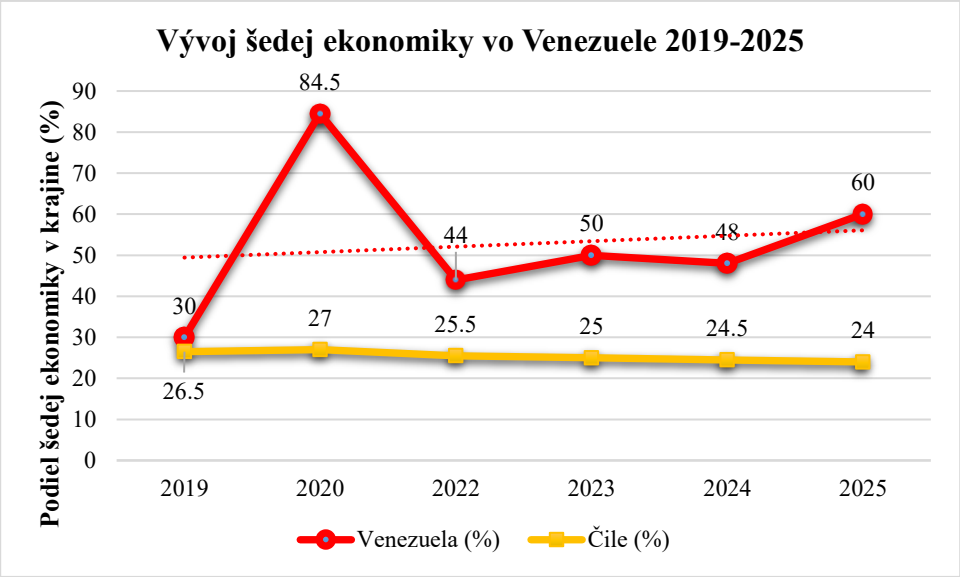

Zdroj: Vlastné spracovanie

V sociálnej oblasti boli dopady zavedenia tejto dane taktiež problematické. Odborníci poukazujú na to, že aj napriek rekordnému príjmu do štátneho rozpočtu z výberu na daniach, žije podľa štúdie Katolíckej univerzity Andrés Bello viac než 70% obyvateľstva pod hranicou chudoby. Môžeme tvrdiť, že IGTF dokáže generovať významné príjmy do rozpočtu a nahradiť tým čiastočne dieru, ktorá vzniká pri nedostatočnom výbere tradičných daní. Avšak toto ide na úkor zvýšenia nákladov a rizika presunu časti ekonomiky do šedej zóny. (Marotta Lanzieri, 2021)

1.4 Daň z finančných transakcií na Slovensku

Daň z finančných transakcií (DFT) na Slovensku predstavuje novú daň, ktorá bola zavedená ako súčasť konsolidačných opatrení vlády. Platnosť tejto dane začala od apríla 2025.

1.4.1 Dôvody zavedenia a legislatívny rámec

DFT bola zavedená zákonom **297/2024 Z. z. o dani z finančných transakcií a o zmene a doplnení niektorých zákonov**, ktorý bol schválený parlamentom 3. októbra 2024. Dátum účinnosti tohto zákona bol od 1. januára 2025, i keď v realite začala daňová povinnosť vznikať až od 1. apríla, kedy je stanovené prvý zdaňovacie obdobie. Hlavným dôvodom zavedenia tejto dane bolo zvýšenie príjmov štátu počas konsolidácie verejných financií. Cieľom dane je uvaliť relatívne nízku sadzbu dane na široký objem finančných operácií podnikateľských subjektov. Očakávané príjmy z tejto dane boli predpokladané vo výške približne 700 miliónov eur ročne. Z hľadiska daňového systému je táto daň vnímaná ako osobitná a dopĺňa už existujúce priame a nepriame dane. (Ministerstvo financií, 2024a)

1.4.2 Mechanizmus výberu dane, predmet dane a sadzba dane

Podľa zákona 297/2024 Z. z. o dani z finančných transakcií a o zmene a doplnení niektorých zákonov je predmetom dane:

1. *„finančná transakcia, pri ktorej dochádza k odpísaniu sumy finančných prostriedkov z platobného účtu daňovníka,*
2. *použitie platobnej karty vydanej k transakčnému účtu, na účely vykonania finančnej transakcie, a*
3. *preúčtovaný náklad súvisiaci s vykonaním finančnej transakcie, ktorá sa vzťahuje na činnosť daňovníka vykonávanú v tuzemsku.“*

Zákon obsahuje aj široký okruh výnimiek, ktoré nie sú vnímané ako predmet dane. Tieto výnimky majú obmedziť negatívny dopad DFT na niektoré typy platieb. Ide napríklad o platenie daní, odvodov a príspevkov ŠR, nákup štátnych dlhopisov alebo platobná operácia medzi účtami daňovníka u rovnakého poskytovateľa.

Platiteľom DFT je primárne poskytovateľ platobných služieb (banky), ale v niektorých prípadoch je to aj:

1. daňovník, ktorý je používateľom platobných služieb poskytovateľa so sídlom mimo územia SR
2. daňovník, ktorému sú preúčtované náklady súvisiace s vykonaním finančnej transakcie, alebo
3. daňovník, ktorý vykonáva finančné transakcie na inom ako transakčnom účte.

Platiteľ dane zodpovedná za správnosť výpočtu dane, jej výber od daňovníka a je povinný túto daň za príslušné zdaňovacie obdobie zaplatiť správcovi dane najneskôr do konca kalendárneho mesiaca bezprostredne nasledujúceho po zdaňovacom období. V rovnakej lehote je platiteľ dane povinný predložiť oznámenie o výške dane prostredníctvom elektronického oznámenia. (KLT Audit, 2024)

Sadzba dane je určená na základe typu transakcie, ktorú daňovník vykonáva. Aktuálne sadzby dane v roku 2025 môžeme vidieť v tabuľke č. 3.

Tabuľka 3 Sadzby dane pre jednotlivé transakcie platné pre rok 2025

Typ transakie	Sadzba dane	Maximálna výška dane
Debetná finančná transakcie	0,4%	40 EUR
Výber hotovosti	0,8%	bez limitu
Použitie platobnej karty	2 EUR	2 EUR
Preúčtovanie nákladov	0,4%	40 EUR/bez limitu

Zdroj: Vlastné spracovanie

1.4.3 Účtovné zobrazenie dane z finančných transakcií u platiteľa

Zavedenie dane z finančných transakcií prinieslo účtovným jednotkám, ktorý je priamo viazaný na uskutočňovanie platieb. Keďže ide o špecifickú daň, ktorá sa uplatňuje pri úbytku peňažných prostriedkov z podnikateľského (transakčného) účtu daňovníka, jej účtovanie ovplyvňuje peňažné toky daňovníka a zároveň ovplyvňuje aj výšku finančných nákladov. V tabuľke č. 4 sú znázornené účtovné prípady, pri ktorých vznikla daňová povinnosť z titulu dane z finančnej transakcie daňovníkovi, ktorému zabezpečí zúčtovanie dane banka.

Tabuľka 4 Účtovné zobrazenie dane z finančných transakcií u platiteľa

Č. pr.	Účt. Doklad	Text	Suma	Predkontácia
1	VBÚ	Úhrada faktúry	11,000.00 €	321/221
1a	VBÚ	Transakčná daň (0,4% - max 40€)	40.00 €	538/221
2	VBÚ, PPD	Výber hotovosti z bankomatu do pokladne	2,000.00 €	261/221 211/261
2a	VBÚ	Transakčná daň (0,8%)	16.00 €	538/221
3	VBÚ	Ročný poplatok za platobnú kartu	2.00 €	538/221

Zdroj: Vlastné spracovanie

V prípade, kedy by bol daňovník používateľom platobných služieb poskytovateľa so sídlom mimo územia SR je zodpovedný za výpočet a odvod dane on sám. V tabuľke č. 5 sú znázornené účtovné prípady, ktoré by sprevádzali výpočet transakčnej dane samotným daňovníkom.

Tabuľka 5 Zobrazenie výpočtu dane z finančných transakicí daňovníkom

Č. pr.	Účt. Doklad	Text	Suma	Predkontácia
1	IÚD	Predpis transakčnej dane	40.00 €	538/345
2	VBÚ	Úhrada transakčnej dane	40.00 €	345/221

Zdroj: Vlastné spracovanie

1.4.4 Očakávané a reálne ekonomické dopady

Daň z finančných transakcií by mala priniesť dodatočné príjmy do štátneho rozpočtu, no jej kritici očakávajú najmä negatívny vplyv ako nárast nákladov firiem, infláciu, pokles HDP, zmenu platobných návykov spotrebiteľov alebo odliv transakcií do zahraničia. Kritika sa ozýva taktiež zo strany podnikateľov, ktorí upozorňujú na zhoršenie podnikateľského prostredia a zníženie konkurencieschopnosti voči zahraničným firmám. (STVR,2024)

Pôvodné predpoklady Ministerstva financií SR rátali s tým, že za prvých deväť mesiacov účinnosti zákona od apríla do decembra 2025 prinesie nová daň do štátnej pokladnice približne 550 miliónov eur. (Ministerstvo financií SR, 2024b)

Skutočný výber dane však odhalil výraznú behaviorálnu zmenu daňovníkov. Podľa správ o plnení štátneho rozpočtu priniesla daň za prvý štvrťrok svojej platnosti, teda za obdobie od apríla do augusta, 134,6 milióna eur (Ministerstvo financií SR, 2025a), pričom Rada pre rozpočtovú zodpovednosť vo svojich odhadoch následne prehodnotila celoročné očakávania

smerom nadol na úroveň približne 420 miliónov eur. Rozsah tohto výpadku oproti pôvodným plánom sa definitívne potvrdil s blížiacim sa koncom roka. Podľa oficiálnej správy MF SR o hotovostnom plnení štátneho rozpočtu, zverejnenej 2. decembra 2025, dokázal štát do konca novembra vybrať na transakčnej dani len 283,3 milióna eur. (Ministerstvo financií, 2025b)

Okrem nenaplnenia fiškálnych cieľov si nepriaznivé ekonomické dopady plošného zdanenia vynútili aj rýchlu legislatívnu úpravu. Dňa 30. septembra 2025 parlament schválil novelu vo forme zákona č. 272/2025 Z. z., ktorá priniesla zásadnú zmenu týkajúcu sa malých podnikateľov. S účinnosťou od 1. januára 2026 boli fyzické osoby – podnikatelia (živnostníci) od platenia dane z finančných transakcií definitívne oslobodení. V praxi to znamenalo, že banky týmto subjektom poslednýkrát sťahovali daň v januári 2026 za zrealizované decembrové transakcie. Od začiatku roka 2026 tak daňové bremeno z dane z finančných transakcií pripadá výlučne na právnické osoby. (TPA Group, 2025)

Celkové dopady tohto opatrenia zhodnotila aj Rada pre rozpočtovú zodpovednosť. Vo svojich oficiálnych hodnotiacich správach, publikovaných koncom roka 2025 inštitúcia podrobila transakčnú daň ostrej kritike a oficiálne ju zaradila medzi opatrenia s vysoko škodlivým dopadom na celkový ekonomický rast krajiny. (Teraz.sk,2025)

2 Cieľ práce, metodika a metódy skúmania

Primárnym cieľom diplomovej práce je komplexne zhodnotiť vplyv zavedenia dane z finančných transakcií v Slovenskej republike na ziskovosť malých a veľkých účtovných jednotiek jej dopad na ich hospodárenie a daňové plánovanie. Diplomová práca sa tiež snaží identifikovať do akej miery sa zavedenie dane z finančných transakcií reflektovalo na nákladovej štruktúre podnikov a či došlo k zhoršeniu ich ziskovosti. V rámci diplomovej práce, sa detailne zaoberáme daňou z finančných transakcií v troch vybraných krajinách, presnejšie Maďarsko, Venezuela a Slovenská republika. Ďalej sa venujeme dôvodom jej zavedenia, predmetu dane, výške sadzieb, a v neposlednom rade, ekonomickým dopadom, ktoré jej zavedenie malo na makroekonomické ukazovatele alebo na zmenu správania domácností a podnikov.

Na dosiahnutie hlavného cieľa diplomovej práce sme si stanovili čiastkové ciele, medzi ktoré patria:

- Teoretické vymedzenie dane z finančných transakcií, jej historický vývoj a jej uplatnenie vo vybraných krajinách,
- analýza právnej úpravy zameranej na daň z finančných transakcií,
- komparácia predmetu dane, výšky sadzby dane a dôvody zavedenia medzi vybranými krajinami,
- analýza dopadov zavedenia dane z finančných transakcií vo vybraných krajinách,
- výber malej a veľkej účtovnej jednotky, pri ktorých bude skúmaná ziskovosť pred a po zavedení dane.

Pred samotným vypracovaním diplomovej práce, sme si spravili prehľad o odbornej literatúre a ďalších zdrojoch viažucich sa k danej oblasti. Pri vypracovávaní teoretickej časti práce sme použili a právne predpisy Slovenskej republiky, údaje zo štatistických úradov a národných bánk daných krajín, knižné publikácie, ale aj články z internetu, ktoré sú uvedené v zozname použitej literatúry. Teoretické poznatky, ktoré sme získali v prvej kapitole diplomovej práce, nám pomohli lepšie sa zamerať na aplikačnú časť práce.

Pri písaní diplomovej práce sme využili rôzne metódy:

- metóda syntézy – spojili sme všetky literárne, internetové a legislatívne zdroje a vytvorili medzi nimi vzájomnú spojitosť,
- metóda deskripcie – popísali sme jednotlivé náležitosti týkajúce sa dane z finančných transakcií vo vybraných krajinách,
- metóda komparácie – pomocou tejto metódy sme pozorovali rozdiely v predmetoch dane a sadzbách medzi vybranými krajinami,
- metóda extrapolácie – využitím extrapolácie sme dokázali anualizovať hodnotu daňových nákladov.

3 Výsledky práce a diskusia

V praktickej časti diplomovej práce sa zameriame na empirické zhodnotenie vplyvu dane z finančných transakcií na hospodárenie a daňové plánovanie vybraných účtovných jednotiek. Ako základ tejto analýzy budú použité informácie, ktoré vychádzajú z individuálnych účtovných závierok zostavených v súlade so zákonom č.431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. Primárnym analytickým ukazovateľom bude položka účtu 538 – Ostatné dane a poplatky, na ktorý sa daň z finančných transakcií zavedená zákonom č. 279/2024 Z. z. účtuje s účinnosťou od 1. apríla 2025. Obdobie, v ktorom budeme túto položku sledovať zahŕňa účtovné obdobia pred nadobudnutím účinnosti daného zákona a účtovné obdobie po zavedení tejto dane. Sledované obdobia pred zavedením slúžia ako referenčná základňa, pomocou ktorej dokážeme identifikovať vývojové tendencie tejto položky nezaťažených novou daňovou povinnosťou ako aj obdobie po jej zavedení.

Na účely analýzy boli vybrané dve rôzne účtovné jednotky zastupujúce odlišné veľkostné kategórie v zmysle §2 zákona o účtovníctve. Ako veľká účtovná jednotka bola zvolená Siemens Healthcare s. r. o. a malá účtovná jednotka Slatinská pekáreň s. r. o.. Cieľom výberu účtovnej jednotky z odlišnej veľkostnej kategórie je posúdenie intenzity dopadu dane z finančných transakcií v závislosti od veľkosti a objemu finančných operácií analyzovaných subjektov.

Pre účely analytického spracovania dát bola využitá horizontálna analýza zobrazujúca medziročné zmeny sledovanej položky v absolútnom aj relatívnom vyjadrení. Tiež bola použitá vertikálna analýza, ktorá nám umožnila posúdiť podiel položky 538 – Ostatné dane a položky na vybraných ukazovateľoch hospodárenia. Konkrétne ide o ukazovatele:

- celkové daňové náklady,
- výsledok hospodárenia pred zdanením,
- čistý obrat a
- okamžitá likvidita

Týmto spôsobom dokážeme zachytiť absolútnu zmenu v daňovom zaťažení, ale aj vyhodnotiť jej dopad na rentabilitu a celkovú finančnú situáciu vybraných účtovných jednotiek.

3.1 Analýza veľkej účtovnej jednotky

Predmetom analýzy v rámci tejto podkapitoly je spoločnosť Siemens Healthcare s.r.o., ktorá pôsobí na slovenskom trhu ako súčasť globálnej skupiny Siemens Healthineers. Z hľadiska vlastníckej štruktúry je spoločnosť Siemens Healthcare s.r.o. v plnom vlastníctve materskej spoločnosti Siemens Healthineers Holding III B.V., čo ju začleňuje do štruktúry medzinárodného korporátneho zoskupenia.

Materská skupina Siemens Healthineers je poprednou globálnou spoločnosťou v oblasti zdravotníctva so sídlom v Erlangene v Nemecku, ktorá sa zameriava na medicínske technológie a diagnostiku a ponúka široké spektrum produktov vrátane zobrazovacích systémov, laboratórnej diagnostiky a pokročilých terapeutických riešení. Spoločnosť disponuje viac ako 130-ročnou históriou a zamestnáva viac ako 71 000 pracovníkov vo viac ako 70 krajinách sveta, pričom dlhodobo určuje smer vývoja v oblasti zdravotníckeho zobrazovania, laboratórnej diagnostiky, klinickej terapie a digitálneho zdravia.

Slovenská dcérska spoločnosť Siemens Healthcare s.r.o. nie je len obchodným zastúpením materskej skupiny, ale plní na území Slovenskej republiky viacero kľúčových funkcií. V rámci Development Center spoločnosť každoročne rozširuje svoje know-how, rozsah znalostí a poskytovaných služieb, pričom vyvíja inovatívne funkcie pre eHealth portály a aplikácie určené pre svetový trh. Zároveň Accounting & Controlling Hub, ktorý je súčasťou slovenských operácií, zastrešuje tímy s globálnymi a regionálnymi kompetenciami pre 21 krajín, v ktorých má skupina Siemens Healthineers priame zastúpenie.

Z hľadiska finančnej výkonnosti spoločnosť Siemens Healthcare s.r.o. v roku 2024 zvýšila zisk o 64 % na úroveň 13 299 854 eur a jej tržby vzrástli o 48 % na hodnotu 159 635 975 eur. Vlastný kapitál spoločnosti dosiahol hodnotu 18 167 701 eur. Na základe vedených finančných ukazovateľov možno konštatovať, že spoločnosť Siemens Healthcare s.r.o. spĺňa kritériá veľkej účtovnej jednotky v zmysle § 2 ods. 10 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. Spoločnosť Siemens Healthcare s. r. o. uplatňuje hospodársky rok v období od 1. októbra do 30. septembra.

3.1.1 Vývoj daňových nákladov v sledovanom období

Východiskový bod analytickej časti predstavuje hodnotenie celkového vývoja daňových nákladov spoločnosti Siemens Healthcare s. r. o. v sledovanom období. Vzhľadom na skutočnosť, že spoločnosť Siemens Healthcare s. r. o. zostavuje účtovnú závierku k 30. septembru jednotlivých rokov a daň z finančných transakcií nadobudla účinnosť 1. apríla 2025, bude v sledovanom účtovnom období 2024/2025 zohľadnených iba šesť mesiacov jej účinnosti.

Daňové náklady z dvoch hlavných položiek. Prvú položku predstavujú dane z príjmov právnických osôb, ktoré účtovná jednotka účtuje prostredníctvom účtov 591 – Splatná daň z príjmov a 592 – Odložená daň z príjmov. Druhú položku tvoria dane a poplatky evidované v účtovej skupine 53 – Dane a poplatky. Práve skupina 53 bude primárnym predmetom analýzy, pretože daň z finančných transakcií sa účtuje práve na účet 538 – Ostatné dane a poplatky. Účtovná jednotka explicitne neuvádza vo svojej účtovnej závierke detailné členenie jednotlivých účtov v rámci účtovej skupiny 53 – Dane a poplatky, pričom vo výkaze ziskov a strát prezentuje iba ich súhrnnú hodnotu. Z tohto dôvodu analýza pracuje s touto účtovnou skupinou ako celkom. Z tohto dôvodu je potrebné zdôrazniť, že závery o absolútnej výške dane z finančných transakcií predstavujú odôvodnenú interpretáciu a nie jednoznačne preukázanú skutočnosť. Napriek absencii detailného rozlíšenia účtov v skupine 53, môžeme ale považovať analytické závery za dostatočne preukázateľné, a to najmä vzhľadom na výnimočný rozsah nárastu tejto položky, ktorý je nepomerne vyšší než naznačuje trend vývoja tejto položky za minulé sledované obdobia.

3.1.2 Identifikácia základu pre výpočet dane

Na to aby sme mohli posúdiť daňové zaťaženie vychádzajúce z dane z finančných transakcií, musíme najprv určiť hodnotu nákladov, ktoré tejto dani podliehajú. Keďže platí, že účtovné náklady podniku nie vždy znamenajú odliv peňažných prostriedkov z bankového účtu alebo pokladnice, bolo nevyhnutné analyticky upraviť celkové náklady podniku s cieľom vyčísliť tú časť, ktorá predstavuje skutočné finančné transakcie podliehajúce tejto dani.

Vychádzajúc z výkazu ziskov a strát za účtovné obdobie 2024/2025, spoločnosť Siemens Healthcare s. r. o. vykázala celkové náklady na hospodársku činnosť vo výške 166 045 613 eur. Z týchto nákladov boli odpočítané položky, ktoré podľa zákona 279/2024 Z. z. nepodliehajú zdaneniu, resp. nemajú charakter bankového prevodu.

Po odpočítaní týchto položiek sme získali základňu pre daň z finančných transakcií v odhadovanej výške 143 462 462 eur. Tento objem reprezentuje primárne platby dodávateľom za tovar, materiál a externé služby, ktoré sú realizované bezhotovostným platobným stykom a teda sú predmetom tejto dane.

3.1.3 Komparácia nominálnej a efektívnej daňovej sadzby

Zákon stanovuje sadzbu dane z finančných transakcií vo výške 0,40 % z každej transakcie. Avšak pri každej transakcii platí zákonný strop vo výške 40 eur na jednu transakciu. Toto v praxi znamená, že transakcie, ktorých hodnota prekročí hranicu 10 000 eur, už nie sú zdaňované plnou sadzbou.

Práve tu prichádza k rozdielu nominálnej a efektívnej daňovej sadzby. Ak by zákonom platný neexistoval a účtovná jednotka by platila 0,40 % z celej očistenej daňovej základne, jej ročná výška by dosiahla hodnotu takmer 573 850 eur. Skutočný odhadovaný ročný náklad je však 251 154 eur, čo je o viac ako dvojnásobne nižšia hodnota. Dôvodom tohto rozdielu sú uskutočnené platby, pri ktorých sa strop 40 eur uplatňuje pravidelne, a tým sa efektívna daňová sadzba odchyľuje od nominálnej sadzby.

Pre výpočet skutočnej efektívnej daňovej sadzby sme použili nasledujúci vzorec:

$$Efektívna\ daňová\ sadzba\ (\%) = \frac{skutočný\ odhadovaný\ náklad}{daňová\ základňa}$$

Pri výške skutočných odhadovaných ročných nákladov 251 154 eur a daňovej základne 143 462 462 eur, je výsledkom efektívna daňová sadzba na úrovni 0,18 %. Môžeme preto tvrdiť, že čím väčšie transakcie účtovná jednotka realizuje, tým menej platí v pomere k ich hodnote. Vzťah medzi výškou transakcie a efektívnou daňovou sadzbou sme si znázornili na grafe č. 3.

Graf 3 Krivka efektívneho daňového zaťaženia

Zdroj: Vlastné spracovanie

Ako znázorňuje krivka na grafe, do hranice 10 000 eur platí pre každú transakciu konštantná nominálna sadzba 0,40 %. Avšak v momente, kedy výška faktúry prekročí túto hranicu, uplatnenie zákonného stropu vo výške 40 eur spôsobuje prudký exponenciálny pokles efektívneho daňového zaťaženia.

3.1.4 Horizontálna analýza účtovej skupiny 53

Vývoj účtovej skupiny 53 – Dane a poplatky, za všetky sledované obdobia je uvedený v tabuľke č. 6. Z uvedených údajov vyplýva, že táto skupina vykazovala za sledované obdobie relatívne stabilný charakter s mierne rastúcou tendenciou. V prvom sledovanom období a to v roku 2022/2023 bola táto položka vykázaná v sume vo výške 16 002 eur. Medziročná zmena medzi týmito obdobiami teda predstavovala nárast o 1 531 eur, resp. o 10,58 %. Tento nárast možno pripísať rastu podnikateľskej aktivity spoločnosti, keďže v tomto istom období môžeme pozorovať nárast čistého obratu o viac ako 60 %. Podiel skupiny 53 na čistom obrate sa pritom v roku 2022/2023 znížil z 0,0215 % na 0,0148 %, čo naznačuje že rast nákladov na dane a poplatky nebol proporcionálny k dynamike rastu obchodných aktivít spoločnosti.

Tabuľka 6: Vývoj skupiny 53 - Dane a poplatky a vybraných ukazovateľov hospodárenia spoločnosti Siemens Healthcare s.r.o. v sledovanom období

Ukazovateľ	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Skupina 53 - Dane a poplatky (EUR)	16 002	24 152	149 729
Medziročná zmena (EUR)	-	+8 150	+125 577
Medziročná zmena (%)	-	50.93 %	519,97 %
Čistý obrat (EUR)	107 979 638	159 635 975	183 549 040
VH pred zdanením (EUR)	7 421 351	12 313 833	14 474 176
Celkové náklady na hospodársku činnosť	97 361 552	146 632 308	166 045 613
Podiel sk. 53 na čistom obrate	0.0148 %	0.0151 %	0.0816 %
Podiel sk. 53 na VH pred zdanením	0.2156 %	0.1961 %	1.0345 %
Podiel sk.53 na celkových nákladoch	0.0164 %	0.0165 %	0.0902 %

Zdroj: Individuálne účtovné závierky spoločnosti Siemens Healthcare s.r.o. za sledované obdobia, vlastné spracovanie

V účtovnom období 2023/2024 sa v medziročnom porovnaní s predchádzajúcim účtovným obdobím zvýšila hodnota skupiny 53 o 8 150 eur, resp. o 50,93 %. Aj keď tento nárast môže pôsobiť výraznejšie ako v predchádzajúcom období, z pohľadu absolútnej výšky zostáva skupina 53 zanedbateľnou nákladovou položkou.

Výrazná zmena tejto položky nastáva v sledovanom účtovnom období 2024/2025, kde hodnota skupiny 53 prudko vzrástla na hodnotu 149 729 eur. V porovnaní s predchádzajúcim účtovným obdobím ide o nárast o 125 577 eur, čo zodpovedá medziročnému zvýšeniu o 519,97 %. Tento prudký nárast nemožno pripísať rozširovaniu podnikateľských aktivít spoločnosti, pretože čistý obrat vzrástol iba o 14,98 %, teda niekoľkonásobne pomalšie než sledovaná skupina nákladov. Ako vyplýva z grafu č. 4, ide o skokovú zmenu, ktorej výskyt časovo korešponduje so zavedením dane z finančných transakcií.

Graf 4 Vývoj skupiny 53 - Dane a poplatky v EUR v sledovanom období

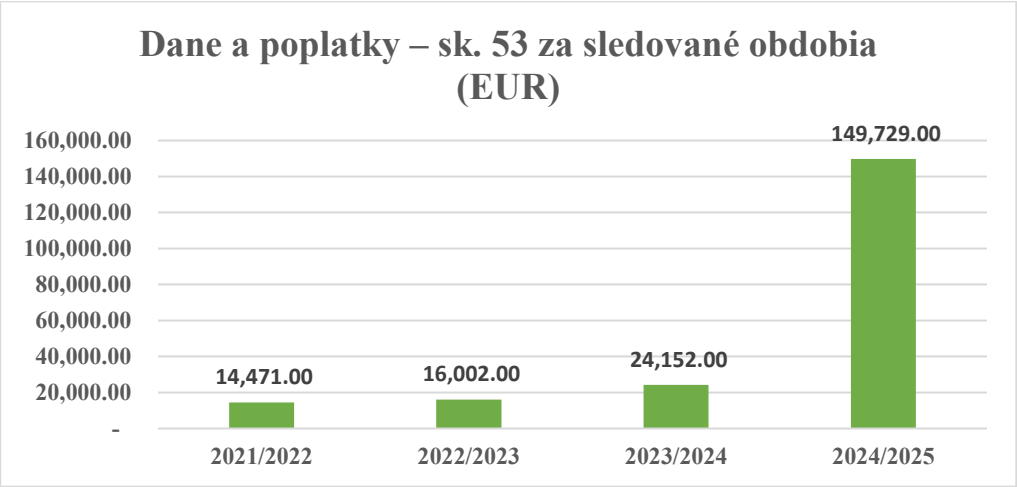

Zdroj: Vlastné spracovanie

Interpretáciu uvedených zistení podporuje aj analýza relatívnych ukazovateľov prezentovaných v grafe č. 5. Podiel účtovej skupiny na výsledku hospodárenia pred zdanením vykazoval v rokoch 2021/2022 až 2023/2024 postupný pokles a to z 0,297 % na 0,196%. V účtovnom období 2024/2025 však došlo k obratu tohto trendu a hodnota ukazovateľa vzrástla až na 1,034 %. Toto znamená, že v poslednom sledovanom období predstavuje táto položka viac ako 1% zisku pred zdanením, čo predstavuje viac ako päťnásobný nárast v porovnaní s predchádzajúcim účtovným obdobím. Rovnaký vývoj môžeme pozorovať aj pri ukazovateli podielu skupiny 53 na čistom obrate, ktorý sa zvýšil z 0,0151 % na 0,0816 %.

Graf 5 Zobrazenie podielu nákladovej skupiny 53 na výsledku hospodárenia pred zdanením a čistom obrate

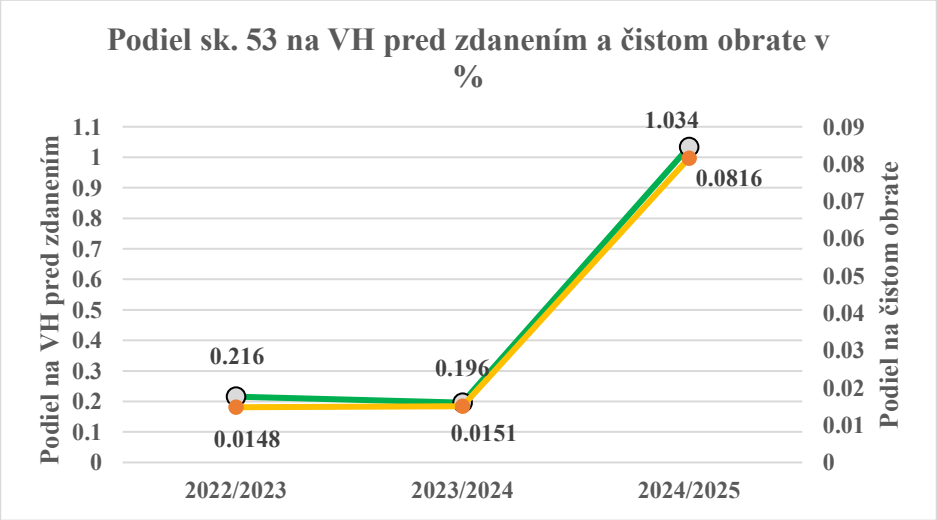

Zdroj: Vlastné spracovanie

Pri interpretácii je nutné zohľadniť nerovnomernosť spojenú so zavedením dane z finančných transakcií. Vzhľadom na účinnosť zákona od 1. apríla. 2025, dostupné dáta reflektujú iba polročné obdobie reálneho zaťaženia touto daňou. Ak by sme pri nezmenenej štruktúre bankových transakcií aplikovali tento náklad na celý účtovný rok, môžeme pomocou extrapolácie odhadnúť ročný dopad na skupinu 53 na úrovni 250 000 eur. Pričom táto suma by tvorila približne 1,73 % výsledku hospodárenia pred zdanením dosiahnutého v roku 2024/2025, čo pre veľkú účtovnú jednotku predstavuje významnú položku. Aj keď ide len o orientačný odhad, poskytuje relevantnú referenciu pre posúdenie celoročného vplyvu dane z finančných transakcií na hospodárenie spoločnosti. Zároveň je však potrebné pripustiť, že výsledná hodnota môže byť v realite nižšia, ak spoločnosť v rámci daňového plánovania pristúpila k optimalizácii počtu a objemu svojich transakcií.

3.1.5 Vplyv dane z finančných transakcií na výsledok hospodárenia a ziskovosť veľkej účtovnej jednotky

Pre účely komplexného zhodnotenia vplyvu dane z finančných transakcií na hospodárenie a ziskovosť účtovnej jednotky, je dôležité kvantifikovať jej dopad na kľúčové ukazovatele rentability. Cieľom našej analýzy preto budú ukazovatele rentability tržieb (ROS), rentability celkových aktív (ROA) a ukazovateľ rentability vlastného kapitálu (ROE). Pre výpočet týchto ukazovateľov použijeme nasledovné vzorce:

$$Rentabilita\ tržieb\ (ROS) = \frac{čistý\ zisk\ (EAT)}{čistý\ obrat}$$

$$Rentabilita\ celkových\ aktív\ (ROA) = \frac{čistý\ zisk\ (EAT)}{Celkové\ aktíva}$$

$$Rentabilita\ vlastného\ kapitálu\ (ROE) = \frac{čistý\ zisk(EAT)}{Vlastné\ imanie}$$

Ako uvádzame v teoretickej časti diplomovej práce, daň z finančných transakcií sa v zmysle Zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, považuje za výdavok, ktorý je daňovo uznaný. Z tejto skutočnosti vyplýva, že všetky náklady na túto daň, znižujú základ dane z príjmov právnických osôb a tým zmierňujú negatívny vplyv týchto nákladov na čistý zisk. Tento efekt sa nazýva daňový štít. Pri sadzbe daní z príjmov právnických osôb vo výške 21 %, ktorá bola platná v roku 2025, predstavuje reálny vplyv nákladov DFT na výsledok hospodárenia po zdanení len 79 % z pôvodnej výšky nákladov.

Na to aby sme objektívne posúdili aký vplyv malo zavedenie DFT na rentabilitu účtovnej jednotky zostrojíme tri scenáre. Tie budú vychádzať z údajov individuálnej účtovnej závierky za účtovné obdobie 2024/2025. Účtovná jednotka v tomto období vykázala čistý obrat vo výške 183 549 040 eur, celkové aktíva vo výške 66 087 415 eur, vlastné imanie vo výške 18 843 426 a čistý zisk vo výške 13 975 579 eur. Prostredníctvom týchto scenárov znázorníme:

1. Scenár A - modelový stav, ak by DFT nebola vôbec zavedená,
2. scenár B - polročný vplyv DFT na ukazovatele rentability v účtovnom období 2024/2025,
3. scenár C - modelový stav anualizovaného pôsobenia DFT.

Pre prehľadnejšie znázornenie zmien v čistom zisku a ukazovateľoch rentability si tieto hodnoty zobrazíme v tabuľke.

Tabuľka 7 Zmeny hospodárskych ukazovateľov vo veľkej ÚJ v sledovanom období

Ukazovateľ	Scenár A (Bez DFT)	Scenár B (Skutočnosť)	Scenár C (Anualizovaná celoročná DFT)	Rozdiel (C-A)
EAT	14 074 785 eur	13 975 579 eur	13 876 373 eur	**- 198 412 eur**
ROS	7.668%	7.614%	7.560%	**- 0.108 p. b.**
ROA	21.297%	21.147%	20.997%	**- 0.300 p. b.**
ROE	74.693%	74.166%	73.640%	**- 1.053 p. b.**

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z tabuľky č. 7 je zrejmé, že v prípade scenára C, kde pracujeme s vymodelovanou hodnotou anualizovaných nákladov z DFT by vplyv tejto dane znížil čistý zisk o takmer 200 tisíc eur v porovnaní so stavom čistého zisku bez zavedenia v scenári A. Z pohľadu rentability celkového majetku, ktorý presahuje hodnotu 66 miliónov eur predstavuje táto zmena zníženie rentability majetku len o 0,3 percentuálneho bodu. Tento nízky dopad môžeme pripísať

priamemu dôsledku aplikácie zákonného limitu 40 eur na jednu transakciu, ktorý znižuje efektívnu sadzbu tejto dane v prostredí veľkých účtovných jednotiek, ktorých obraty sa pohybujú v miliónoch eurách.

Pre lepšiu vizualizáciu tohto dopadu na kľúčové ukazovatele rentability tržieb a vlastného imania slúži nasledujúci graf.

Graf 6 Zobrazenie vplyvu zavedenia dane z finančných transakcií na ukazovatele rentability vo veľkej ÚJ v sledovanom období

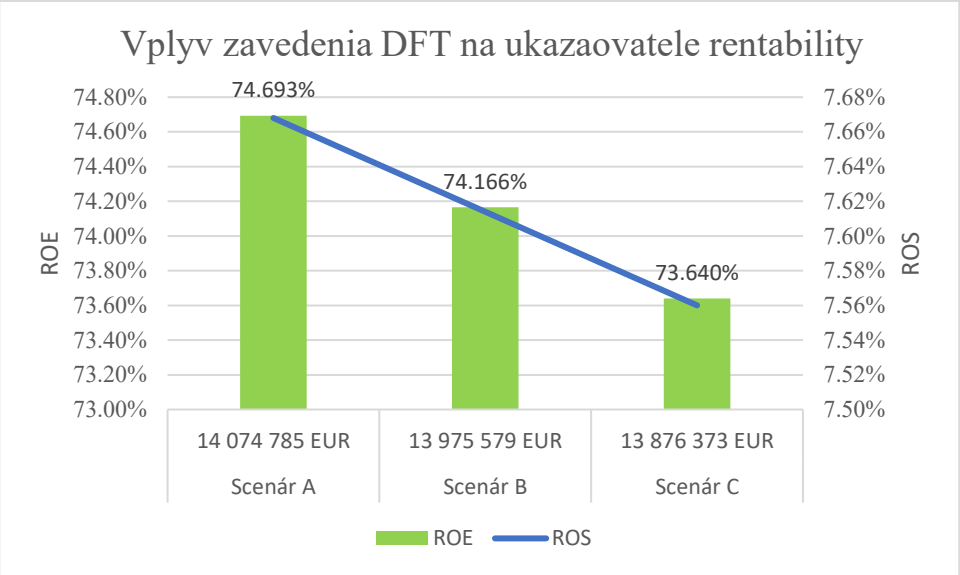

Zdroj: Vlastné spracovanie

Ako môžeme vidieť na grafe č. 6, zavedenie dane z finančných transakcií má negatívny dopad na obidva analyzované ukazovatele ziskovosti. Rentabilita vlastného kapitálu, ktorá je na tomto grafe vyjadrená stĺpcovým zobrazením vykazuje jasný klesajúci trend. Jej celkový pokles v scenári C, ktorý pracuje s vymodelovanou hodnotou získanou anualizáciou skutočnej hodnoty nákladov, predstavuje v absolútnom vyjadrení 1,053 percentuálneho bodu. Tento klesajúci trend presne kopíruje aj krivka rentability tržieb. Tento vizuálny pokles dokazuje skutočnosť, že zavedenie dane z finančných transakcií bezprostredne zvyšuje prevádzkové náklady a tým znižuje čistú ziskovú maržu podniku.

Hoci obidva tieto ukazovatele viditeľne klesajú, je potrebné tento pokles interpretovať v kontexte celkovej finančnej situácie podniku a nastavenia legislatívy. Rentabilita vlastného kapitálu zostáva na vysokej úrovni aj po jej poklese ročného vplyvu zavedenia DFT. Pri pôvodnej hodnote tohto ukazovateľa nad 74 % nepredstavuje pre vlastníkov podniku kritický

zásah do zhodnotenia ich kapitálu. Tieto zistenia potvrdzujú hlavný predpoklad o regresívnom charaktere tejto dani v kontexte veľkých účtovných jednotiek. Môžeme teda konštatovať, že daň z finančných transakcií ziskovosť síce znižuje, ale legislatívne obmedzenie maximálnej výšky 40 eur na jednu transakciu, funguje v prostredí miliónových obratov ako ochranný štít.

3.2 Analýza malej účtovnej jednotky

Na účely analýzy vplyvu dane z finančných transakcií na hospodárenie a ziskovosť malej účtovnej jednotky bola zvolená spoločnosť Slatinská pekáreň s. r. o.. Táto účtovná jednotka bola vybraná na základe jej charakteru. Ide o tradičného výrobcu v potravinárskom sektore. Takéto účtovné jednotky sa vyznačujú vysokou obrátkovosťou zásob, frekventovaným platobným stykom s množstvom dodávateľov a nízkou ziskovou maržou. Tieto náležitosti vytvárajú podmienky, v ktorých sa dopad dane z finančných transakcií bude prejavovať odlišným spôsobom než v prípade nadnárodnej spoločnosti analyzovanej v predchádzajúcej podkapitole.

Na rozdiel od spoločnosti Siemens Healthcare s. r. o., ktorá zostavuje účtovnú závierku k 30. septembru, Slatinská pekáreň s. r .o. používa ako účtovné obdobie štandardný kalendárny rok končiaci 31. decembra. Keďže účinnosť zákona o dani z finančných transakcií nastala 1. apríla, v aktuálnej zverejnenej účtovnej závierke k 31. decembru 2025 je vplyv tejto dane zachytený len čiastočne, v rozsahu deviatich mesiacov. Pre zabezpečenie analytickej konzistentnosti a porovnateľnosti výsledkov s veľkou účtovnou jednotkou pracuje táto časť analýzy s časovým radom účtovných období 2023 až 2025, pričom skutočne vykázané hodnoty sú následne doplnené o modelovaný odhad anualizovaného dopadu dane.

3.2.1 Identifikácia základu pre výpočet dane a komparácia nominálnej a efektívnej daňovej sadzby

Pre zhodnotenie nákladovej náročnosti dane z finančných transakcií je najprv dôležité identifikovať reálny objem finančných transakcií, ktoré podliehajú zdaneniu. Analogicky, tak ako pri veľkej účtovnej jednotke, aj v prípade malej účtovnej jednotky bolo nutné celkové náklady na hospodársku činnosť očistiť od položiek, ktoré nemajú charakter bankového prevodu alebo sú od dane oslobodené.

Z výkazu ziskov a strát za účtovné obdobie 2025 vyplýva, že celkové náklady na hospodársku činnosť účtovnej jednotky boli vo výške 5 779 636 eur. Pre účely stanovenia očisteného základu dane podliehajúcemu dani z finančných transakcií boli od tejto sumy odpočítané nasledujúce položky nepodliehajúce dani z finančných transakcií.

Po odpočítaní týchto položiek sme získali základňu pre daň z finančných transakcií v odhadovanej výške 5 199 957 eur. Tento objem reprezentuje primárne platby dodávateľom za nákup surovín, energií a služieb, ktoré sú realizované bezhotovostným platobným stykom a teda sú predmetom tejto dane.

3.2.2 Horizontálna analýza účtovej skupiny 53

Horizontálna analýza skupiny 53 – Dane a poplatky spoločnosti Slatinská pekáreň, s.r.o. vychádza z údajov individuálnych účtovných závierok za účtovné obdobia 2023, 2024 a 2025. Nakoľko spoločnosť zostavuje účtovnú závierku k 31. decembru kalendárneho roka a zákon č. 279/2024 Z. z. o dani z finančných transakcií nadobudol účinnosť dňom 1. apríla 2025, účtovné obdobie 2025 zachytáva dopad tejto dane len za deväť mesiacov jej účinnosti. Účtovné obdobia 2023 a 2024 tak slúžia ako referenčná základňa nezaťažená touto daňou, na základe ktorých je možné identifikovať a kvantifikovať jej skutočný finančný dopad. V rokoch pred zavedením transakčnej dane vykazovala táto nákladová položka značnú stabilitu. V analyzovanom účtovnom období 2025 však táto položka zaznamenala prudký nárast. Vývoj skupiny 53 a vybraných ukazovateľov hospodárenia v sledovanom období je zachytený v tabuľke č. 8.

Tabuľka 8 Vývoj skupiny 53 - Dane a poplatky a vybraných ukazovateľov hospodárenia spoločnosti Slatinská pekáreň s.r.o. v sledovanom období

Ukazovateľ	2023	2024	2025
Skupina 53 - Dane a poplatky (EUR)	5 332	5 738	15 706
Medziročná zmena (EUR)	-	+406	+9 968
Medziročná zmena (%)	-	+7,62%	+173,75%
Čistý obrat (EUR)	5 138 419	5 762 389	5 934 959
VH pred zdanením (EUR)	54 001	201 624	223 937
Celkové náklady na hospodársku činnosť	5 076 689	5 583 510	5 779 636
Podiel sk. 53 na čistom obrate	0.104%	0.100%	0.265%
Podiel sk. 53 na VH pred zdanením	9.874%	2.845%	7.013%
Podiel sk.53 na celkových nákladoch	0.105%	0.103%	0.272%

Zdroj: Individuálne účtovné závierky spoločnosti Slatinská pekáreň s.r.o. za sledované obdobia, vlastné spracovanie

V prvom sledovanom medziročnom intervale, teda v prechode medzi rokmi 2023 a rok 2024, vzrástla hodnota skupiny 53 – Dane a poplatky z 5 332 eur na 5 738 eur, čo predstavuje absolútny nárast o 406 eur, teda o 7,62 %. Účtovná jednotka v tom istom období zaznamenala absolútny nárast čistého obratu o 623 970 eur, čo predstavuje nárast o 12,14 %. Preto môžeme pripisovať nárast skupiny 53 bežnému rastu podnikateľskej činnosti účtovnej jednotky. Podiel skupiny 53 na čistom obrate pritom v roku 2024 mierne poklesol z 0,104 % na 0,100 % . Tento aj keď minimálny pokles naznačuje, že nákladové zaťaženie skupiny 53 rástlo pomalšie než podnikateľská aktivita spoločnosti.

Najvýraznejšie zistenie analýzy prináša porovnanie medziročných zmien rokov 2024 a 2025, kde si môžeme všimnúť anomáliu v účtovej skupine 53. Hodnota skupiny 53 prudko vzrástla z 5 738 eur na 15 706 eur, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje nárast o 9 968 eur, respektíve nárast o 173,75 %. Tento nárast je v silnom kontraste s tempom rastu ostatných sledovaných ukazovateľov. Celkové náklady na hospodársku činnosť v rovnakom období vzrástli o 3,51%, čistý obrat vzrástol iba o 3,00 a výsledok hospodárenia pred zdanením o 11,07 %. Zatiaľ čo všetky ostatné kľúčové ukazovatele vykazujú v tomto období pomalšie medziročné zmeny, skupina 53 zaznamenala prudký nárast takmer päťdesiatnásobne prevyšujúci tempo rastu obratu. Takýto asymetrický výkyv je teda analyticky neodôvodniteľný bežnou hospodárskou činnosťou bez predpokladu zavedenia novej daňovej povinnosti a jeho výskyt plne korešponduje s nadobudnutím účinnosti zákona č. 279/2024 Z. z.

Ako môžeme vidieť v tabuľke č. 8, rast účtovnej skupiny 53 sa premieta aj do relatívnych ukazovateľov. Podiel skupiny 53 na čistom obrate vzrástol z 0,100 % v roku 2024 na 0,265 % v roku 2025, čo predstavuje takmer trojnásobný nárast. Podobnú zmenu môžeme pozorovať aj pri porovnaní podielu skupiny 53 na celkových nákladoch na hospodársku činnosť, ktorý vzrástol z 0,103 % na 0,272 %. Mimoriadne dôležitý je však pohľad na ukazovateľ podielu na výsledku hospodárenia pred zdanením. Kým v roku 2024 tvorila skupina 53 iba 2,845 % tohto ukazovateľa, v roku 2025 jej podiel vzrástol až na 7,013 %. Toto znamená, že nákladová skupina 53 ukrojila v roku 2025 viac ako 7 % zisku pred zdanením. Aj keď v absolútnych hodnotách sa táto suma nemusí zdať dramaticky vysoká, v prostredí nízkych ziskových marží charakteristických pre potravinárske odvetvie predstavuje strata viac ako 7% hrubého zisku nezanedbateľný a hospodársky relevantný dopad.

Najvýraznejší nepomer môžeme pozorovať pri porovnaní absolútnej výšky nárastu skupiny 53 s absolútnou výškou nárastu výsledkom hospodárenia po zdanení. Zatiaľ čo výsledok hospodárenia po zdanení vzrástol medziročne v roku 2025 oproti roku 2024 iba o 3 085 eur, teda o 1,94 %, nárast účtovej skupiny 53 dosiahol hodnotu 9 968 eur. Nárast daňových a poplatkových nákladov tak v roku 2025 viac ako trojnásobne prevýšil celkový prírastok čistého zisku spoločnosti. Toto zistenie jasne ukazuje citlivosť malej účtovnej jednotky s nízkou ziskovou maržou na zavedenie novej daňovej povinnosti. Môžeme konštatovať, že dopad dane z finančných transakcií, ktorý by pri väčšej spoločnosti predstavoval marginálny nákladový prvok, tu absorbuje podstatnú časť prírastku zisku, čím de facto limituje rast rentability napriek súčasnému nárastu obratu aj výsledku hospodárenia z hospodárskej činnosti. Vývoj tejto položky spolu s anualizovaným dopadom vizuálne znázorňuje graf č. 7.

Graf 7 Vývoj účtovej skupiny 53 v sledovaných obdobiach

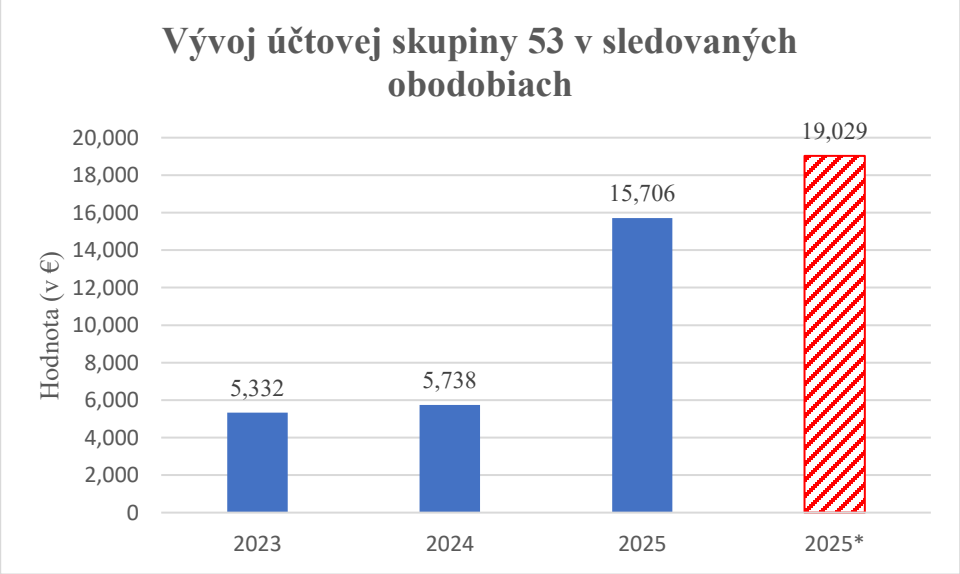

Zdroj: Vlastné spracovanie

Aplikáciou metódy ceteris paribus pripisujeme absolútny nárast o 9 968 eur priamo vplyvu dane z finančných transakcií. Keďže táto suma reflektuje iba 9 mesiacov účinnosti zákona v roku 2025, pre zabezpečenie porovnateľnosti a modelovanie budúcich období tento náklad matematicky anualizujeme. Odhadovaný plný ročný výdavok tejto účtovnej jednotky tak predstavuje 13 291 eur (9 968/ 9 *12).

3.2.3 Komparácia nominálnej a efektívnej daňovej sadzby

Ak by spoločnosť odvádzala plnú nominálnu sadzbu 0,40 % z celej svojej očistenej základne vo výške 5 199 957 eur, jej ročný náklad by dosiahol 20 800 eur. Skutočný anualizovaný náklad je však 13 291 eur. Z toho vyplýva, že efektívna daňová sadzba dosahuje v podmienkach tohto malého podniku 0,26 %. Na výpočet efektívnej daňovej sadzby bol použitý nasledovný vzorec.

$$Efektívna\ daňová\ sadzba\ (\%) = \frac{13\ 291\ EUR}{5\ 199\ 957\ EUR} = 0{,}26\ \%$$

Tento prepočet prináša zásadné zistenie z hľadiska komparatívnej analýzy. Na rozdiel od veľkej účtovnej jednotky Siemens Healthcare s. r. o., ktorej efektívna sadzba klesla až na 0,18 % vďaka masívnym jednorazovým úhradám, Slatinská pekáreň nedokáže z existencie ochranného 40-eurového stropu benefitovať v rovnakej miere. Typická vysoká frekvencia platieb v potravinárskom odvetví a dodávateľských reťazcoch malých a stredných podnikov spôsobuje, že zákonný strop 40 eur sa v ich prípade uplatňuje výrazne menej a reálne daňové zaťaženie sa udržuje podstatne bližšie k maximálnej hranici 0,40 %.

3.2.4 Vplyv dane z finančných transakcií na výsledok hospodárenia a ziskovosť malej účtovnej jednotky

Zatiaľ čo veľké nadnárodné spoločnosti dokážu vďaka úsporám z rozsahu a dostatočným prevádzkovým maržiam no daňové zaťaženie relatívne ľahko absorbovať, malé a stredné podniky sú v tejto súvislosti podstatne zraniteľnejšie. Tento predpoklad potvrdzujú aj finančné výkazy spoločnosti Slatinská pekáreň, s.r.o. za účtovné obdobie 2025. Napriek tomu, že účtovná jednotka vygenerovala čistý obrat presahujúce 5,93 milióna eur, dosiahol podnik výsledok hospodárenia po zdanení vo výške 161 989 eur. Toto zodpovedá rentabilite tržieb na úrovni 2,73 %. Pri takto nízkej ziskovej marži predstavuje aj nominálne nízky dodatočný náklad citeľný zásah do celkovej rentability podniku.

Na to aby sme objektívne posúdili aký vplyv malo zavedenie DFT na rentabilitu malej účtovnej jednotky zostrojíme rovnako ako pri analýze veľkej účtovnej jednotky tri scenáre. Tie budú vychádzať z údajov individuálnej účtovnej závierky za účtovné obdobie 2024/2025. Účtovná jednotka v tomto období vykázala čistý obrat vo výške 5 934 959 eur, celkové aktíva

vo výške 1 153 931 eur, vlastné imanie vo výške 328 196 eur a čistý zisk vo výške 161 989 eur. Prostredníctvom týchto scenárov znázorníme:

1. Scenár A - predstavuje hypotetický stav bez existencie dane z finančných transakcií,
2. Scenár B - zobrazuje skutočný stav zachytený vo výkaze ziskov a strát za rok 2025, teda deväťmesačné pôsobenie dane z finančných transakcií a
3. Scenár C - modeluje plný ročný dopad dane pre budúce účtovné obdobia.

Pre prehľadnejšie znázornenie zmien v čistom zisku a ukazovateľoch rentability si tieto hodnoty zobrazíme v tabuľke č. 9.

Tabuľka 9 Zmeny hospodárskych ukazovateľov v malej ÚJ v sledovanom období

Ukazovateľ	Scenár A (Bez DFT)	Scenár B (Skutočnosť)	Scenár C (Anualizovaná celoročná DFT)	Rozdiel (C-A)
EAT	169 864 eur	161 989 eur	159 364 eur	**- 10 500 eur**
ROS	14,72 %	14,04 %	13,81 %	**- 0,91 p. b.**
ROA	2,86 %	2,73 %	2,69 %	**- 0,17 p. b.**
ROE	51,76 %	49,36 %	48,56 %	**- 3,20 p. b.**

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z tabuľky č. 9 a grafickej vizualizácie grafom č. 8 je zrejmé, že nová legislatíva zasahuje malý podnik s diametrálne vyššou intenzitou než veľkú účtovnú jednotku. Vyčíslené ukazovatele jednoznačne poukazujú na disproporčné fungovanie dane z finančných transakcií. Zatiaľ čo v predchádzajúcej kapitole sme mohli pozorovať pokles čistého zisku veľkej účtovnej jednotky iba o 1,4 %, v prípade malej účtovnej jednotky je situácia výrazne odlišná. Pri aplikácií modelu anualizovanej hodnoty tejto dane (rozdiel medzi Scenárom A a Scenárom C), prichádza podnik o viac ako 10 500 eur ročne. Tento úbytok predstavuje z pohľadu celkového disponibilného zisku podniku prepad o kritických 6,18 %.

Graf 8 Zobrazenie vplyvu zavedenia dane z finančných transakcií na ukazovatele rentability vo malej ÚJ v sledovanom období

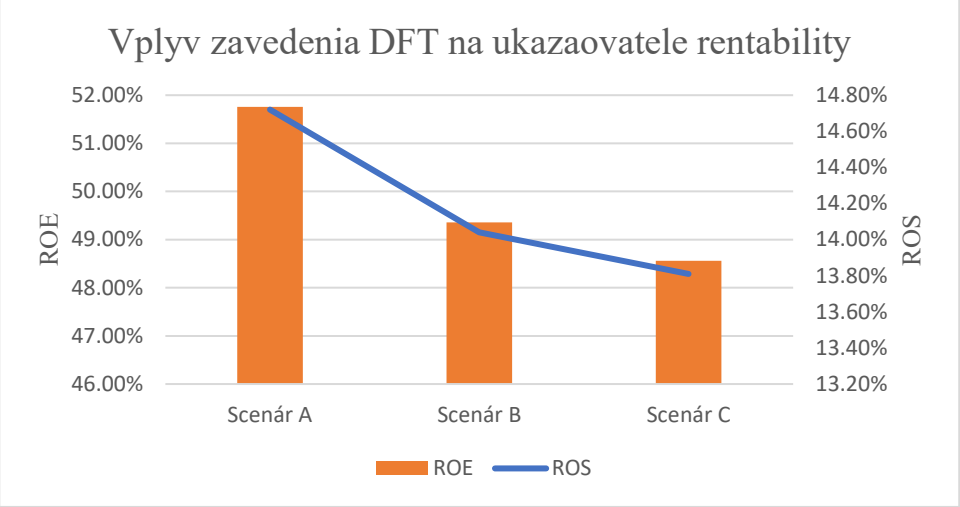

Zdroj: Vlastné spracovanie

Následky regresívneho charakteru tejto dane sa najviac prejavujú na ukazovateli rentability vlastného kapitálu. Zatiaľ čo veľká účtovná jednotka zaznamenala zníženie výnosnosti kapitálu kvôli novej dani iba o marginálnych 1,05 percentuálneho bodu, malej účtovnej jednotke sa výnosnosť kapitálu prepadá o 3,20 percentuálneho bodu. Pri takomto tempe úbytku zisku je výrazne obmedzená schopnosť podniku akumulovať zdroje na vnútorné samofinancovanie, modernizáciu technológií, či absorbovanie inflačných tlakov na zvyšovanie miezd zamestnancov.

Z analýzy vyplýva zjavný legislatívny paradox. Zatiaľ čo subjekty s veľkými finančnými tokmi nachádzajú efektívnu ochranu vďaka uplatneniu 40-eurového stropu, na odvetvie malých výrobných podnikov pôsobí transakčná daň ako neúmerne tvrdé reštriktívne opatrenie.

3.2.5 Analýza okamžitej likvidity a hotovostných rezerv

Zatiaľ čo sa predchádzajúce analytické modely zameriavali na dopad dane z finančných transakcií na rentabilitu, z hľadiska každodenného fungovania výrobného podniku je omnoho dôležitejším parametrom jeho prevádzková likvidita. Ukazovatele ziskovosti ako napríklad ROE či ROS vychádzajú z účtovného výsledku hospodárenia, ktorý v sebe zahŕňa aj nepeňažné položky, akými sú napríklad odpisy. Transakčná daň však nepredstavuje len náklad zachytený v účtovníctve, ale predovšetkým predstavuje okamžitý a trvalý odlev reálnych peňažných prostriedkov, ktorý je bankou automaticky strhávaný pri každej zrealizovanom transakcii.

Pre odvetvie malých a stredných podnikov, ktoré operujú s podstatne menšími finančnými rezervami ako nadnárodné korporácie, môže aj relatívne nízke percentuálne zaťaženie vo výške 0,40% vyvolať vážne výpadky v peňažných tokoch. Tento predpoklad sme verifikovali na majetkovej štruktúre spoločnosti Slatinská pekáreň, s.r.o. ku dňu zostavenia účtovnej závierky za účtovné obdobie 2025.

Z účtovnej závierky, konkrétne súvahy za rok 2025 vyplýva, že spoločnosť disponovala na konci účtovného obdobia finančným majetkom v podobe hotovosti a prostriedkov na bankových účtoch v celkovej výške 64 739 eur. Súčasne však vykazovala krátkodobé záväzky v hodnote až 429 009 eur , z čoho podstatnú časť tvorili záväzky z obchodného styku voči dodávateľom a záväzky voči zamestnancom a sociálnej poisťovni.

Na základe týchto vstupov môžeme vypočítať ukazovateľ okamžitej likvidity, ktorý vyjadruje schopnosť podniku splácať svoje okamžité splatné záväzky z najlikvidnejších aktív. Na výpočet okamžitej likvidity použijeme nasledovný vzorec:

$$Okamžitá\ likvidita = \frac{Finančné\ účty}{Krátkodobé\ záväzky}$$

V prípade Slatinskej pekárne dosahuje tento ukazovateľ hodnotu 0,1509, čo zodpovedá podielu finančného majetku v hodnote 64 739 eur na celkových krátkodobých záväzkoch v celkovej hodnote 429 009 eur. Z toho vyplýva, že podnik dokáže bezprostredne pokryť približne 15 % svojich krátkodobých dlhov. V teórii finančného riadenia sa za optimálnu hodnotu ukazovateľa okamžitej likvidity považuje hodnota 0,20. Spoločnosť sa teda už vo východiskovom stave prejavuje známky napätia likvidite. Treba však dodať, že pre výrobné firmy v potravinárstve s každodennou produkciou nie je hodnota ukazovateľa v tejto výške netypická.

Ako sme vyčíslili v predchádzajúcej podkapitole 3.2.3, modelovaný plný anualizovaný náklad na DFT predstavuje pre tento podnik 13 291 eur. Pre posúdenie hĺbky tohto zásahu do hotovostných tokov, musíme túto sumu prirovnať priamo so zostatkami na bankových účtoch, z ktorých je daň fyzicky odvádzaná. Hoci vykazovaný zostatok 64 739 eur predstavuje statickú hodnotu ku koncu účtovného obdobia a reálny stav hotovosti sa v priebehu mesiacov prirodzene mení, z hľadiska historického vývoja verne reprezentuje bežnú finančnú rezervu tohto podniku. Daňové zaťaženie vo výške 13 291 eur predstavuje v pomere k tomuto zostatku predstavuje

extrémnych 20,5 %. Inými slovami, zákon o dani z finančných transakcií ročne odčerpá pätinu okamžitých finančných rezerv podniku. Kontinuálne odčerpávanie hotovosti prostredníctvom strhávania 0,40 % z každej realizovanej finančnej transakcie spôsobuje na úrovni malého podniku sekundárne finančné riziká. Keďže mzdové nároky zamestnancov a platby za energie nepočkajú, výpadok hotovosti vo výške vyše 13-tisíc eur ročne môže podnik v slabších mesiacoch prinútiť k využívaniu externých zdrojov financovania. Tento spôsob financovanie však so sebou prináša dodatočné úrokové náklady, ktoré ďalej zaťažujú výsledok hospodárenia podniku. Kým pre veľkú spoločnosť, akou je Siemens, predstavuje úhrada transakčnej dane zanedbateľný výdavok v rámci svojho voľného cash flow, v Slatinskej pekárni pôsobí daň z finančných transakcií ako trvalý reštrikčný nástroj, ktorý znižuje jej bežnú platobnú schopnosť a zhoršuje jej pozíciu voči veriteľom a dodávateľom.

3.3 Komparatívna analýza dopadov DFT na vybrané účtovné jednotky

Predchádzajúce podkapitoly diplomovej práce sa detailne venovali analyzovaniu a vyhodnoteniu vplyvov novozavedenej dane z finančných transakcií na dva diametrálne odlišné typy podnikov. Veľkú nadnárodnú korporáciu (Siemens Healthcare s.r.o.) a malý lokálny výrobný podnik (Slatinská pekáreň, s.r.o.). Cieľom tejto komparatívnej analýzy je syntetizovať zistené poznatky a poukázať na štrukturálne rozdiely v dopade tejto legislatívy v závislosti od veľkosti a povahy analyzovaného podniku.

Pre zabezpečenie objektívnej porovnateľnosti vychádzame z plne anualizovaných modelov, ktoré zohľadňujú celoročný vplyv dane a aplikáciu daňového štítu u oboch analyzovaných subjektov, a ktoré boli v oboch prípadoch prezentované v scenári C. Kľúčové komparatívne ukazovatele sú zosumarizované v nasledujúcej tabuľke č. 10.

Tabuľka 10 Zosumarizovaná komparácia kľúčových ukazovateľov

Ukazovateľ	Veľká ÚJ	Malá ÚJ
Odhadovaná očistená základňa pre DFT	143 462 462 eur	5 199 957 eur
Zákonná nominálna sadzba dane	0,40 %	0,40 %
Vypočítaná EFEKTÍVNA sadzba dane	0,18 %	0,26 %
Pokles rentability tržieb (ROS)	- 0,11 p. b.	- 0,17 p. b.
Pokles rentability vlastného kapitálu (ROE)	- 1,05 p. b.	- 3,20 p. b.
Celkový úbytok čistého zisku (EAT) v %	- 1,40 %	- 6,18 %

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z predloženej komparácie explicitne vyplýva, že plošné zavedenie dane z finančných transakcií vyvoláva v praxi asymetrické a regresívne ekonomické následky. Hoci obom podnikom plynie zo zákona rovnaká nominálna sadzba vo výške 0,40 %, ich reálne daňové zaťaženie je celkom odlišné. Kľúčovým činiteľom tejto asymetrie je mechanizmus maximálneho ochranného stropu vo výške 40 eur na jednu transakciu. Veľká účtovná jednotka, realizujúca platby v obrovských objemoch presahujúcich zákonnú hranicu 10 000 eur, dokáže z tohto ustanovenia masívne benefitovať. Výsledkom čoho, je stlačenie jej efektívnej daňovej sadzby na úroveň 0,25 %. Naopak, malý výrobný podnik s vysokou mierou frekvenciou úhrad, tento strop vo väčšine prípadov nedosiahne. Dôsledkom toho je jeho reálna efektívna sadzba vo výške 0,30 % podstatne bližšia k jej nominálnej úrovni. Tento nerovnomerný nákladový tlak sa následne premieta do hospodárskej situácie podnikov a jeho finančných ukazovateľov. Zatiaľ čo pre korporáciu s vysokou prevádzkovou maržou predstavuje daň z finančných transakcií iba marginálnu stratu 1,40 % z jej celkového čistého zisku, v prípade malého podniku s nízkou maržou nová daň doslova eroduje jeho ziskovosť, keďže z čistého zisku ukrajuje až 6,18 %.

Tieto zistenia potvrdzujú, že legislatíva v súčasnom znení pôsobí paradoxne. Zákon, ktorý formálne platí pre všetkých rovnako, v skutočnosti zvýhodňuje veľké podnikateľské subjekty prostredníctvom pevných stropov, avšak neúmerne trestá malé a stredné podniky, pre ktoré tento výpadok hotovosti znamená výrazné obmedzenie ich investičného a mzdového potenciálu.

3.4 Regionálna komparácia nákladových dopadov zavedenia dane z finančných transakcií na podnikovú sféru v SR

Predchádzajúce analýzy v našej diplomovej práci sa zameriavali na skúmanie vplyvu dane z finančných transakcií na hospodárenie dvoch konkrétne vybraných účtovných jednotkách, z ktorých každá reprezentovala odlišnú veľkostnú kategóriu. Zatiaľ čo táto analýza umožnila detailný pohľad na úrovni jednotlivých účtovných jednotiek, má svoje limity. Závery z tejto analýzy nemôžeme použiť na generalizáciu záverov pre všetky účtovné jednotky. S cieľom rozšíriť analytický záver a poskytnúť komplexnejší obraz o dopade dane z finančných transakcií, sme v tejto podkapitole pristúpili k analýze agregovaných údajov z 39 036 individuálnych účtovných závierok zostavených za rok 2025 a 2024, ktoré pokrývajú vzorku 19 518 firiem v členení podľa jednotlivých krajov Slovenskej republiky.

3.4.1 Metodika a konštrukcia očistenej základne

Aby sme získali objektívny obraz o tom, ako daň zaťažila reálne peňažné toky podnikov, nebolo možné pracovať s hrubými nákladmi z účtovnej závierky. Transakčná daň sa totiž nevzťahuje na nepeňažné operácie ani na zákonom oslobodené platby. V rámci očistenia dát sme od celkových nákladov účtovnej jednotky odpočítali mzdové náklady, odpisy a samotnú nákladovú triedu 53, aby sme zistili čistý pomer dane z finančných transakcií k ostatným nákladom. Následne sme pre každú z 19 518 analyzovaných firiem vypočítali „Index transakčného zaťaženia“ ako pomer nákladovej triedy 53 – Dane a poplatky a už spomínanej očistenej daňovej základne. Nakoniec sme vypočítané hodnoty indexu transakčného zaťaženia očistili o extrémne odľahlé hodnoty, ktoré sme prisudzovali chybám vo vykazovaní daných účtovných jednotiek. Očistenie od týchto extrémnych hodnôt zabezpečilo, že výsledky nebudú neprimerane skreslené.

3.4.2 Analýza výsledkov regionálnej komparácie

Hlavným nástrojom našej analýzy je medián, ktorý na rozdiel od priemeru lepšie reprezentuje typickú slovenskú firmu a nie je ovplyvnený niekoľkými výkyvmi. V nasledujúcej tabuľke sú uvedené zosumarizované hodnoty indexu transakčného zaťaženia pripadajúce pre jednotlivé kraje v SR.

Tabuľka 11Mediánová nákladová intenzita podľa krajov

Kraj	Medián 2024	Medián 2025	Absolútna zmena	Relatívny nárast
Bratislavský	0,2540 %	0,5508 %	+0,297 p. b.	+116,82 %
Banskobystrický	0,3669 %	0,6987 %	+0,332 p. b.	+90,46 %
Prešovský	0,3472 %	0,6519 %	+0,305 p. b.	+87,78 %
Žilinský	0,3472 %	0,6502 %	+0,303 p. b.	+87,27 %
Nitriansky	0,3644 %	0,6708 %	+0,306 p. b.	+84,10 %
Košický	0,4126 %	0,7541 %	+0,342 p. b.	+82,77 %
Trenčiansky	0,3826 %	0,6757 %	+0,293 p. b.	+76,62 %
Trnavský	0,3826 %	0,6757 %	+0,293 p. b.	+76,62 %

Zdroj: Vlastné spracovanie, RUZ Financial Data Analzyer

Z hľadiska distribúcie dát v rámci krajov poskytuje najlepšiu vypovedaciu schopnosť vizualizácia prostredníctvom škatuľových grafov. Tieto grafy nám dovoľujú sledovať nielen nárast mediánu ale aj zmenu rozptylu nákladov.

Graf 9 Porovnanie nákladovej intenzity podľa krajov SR

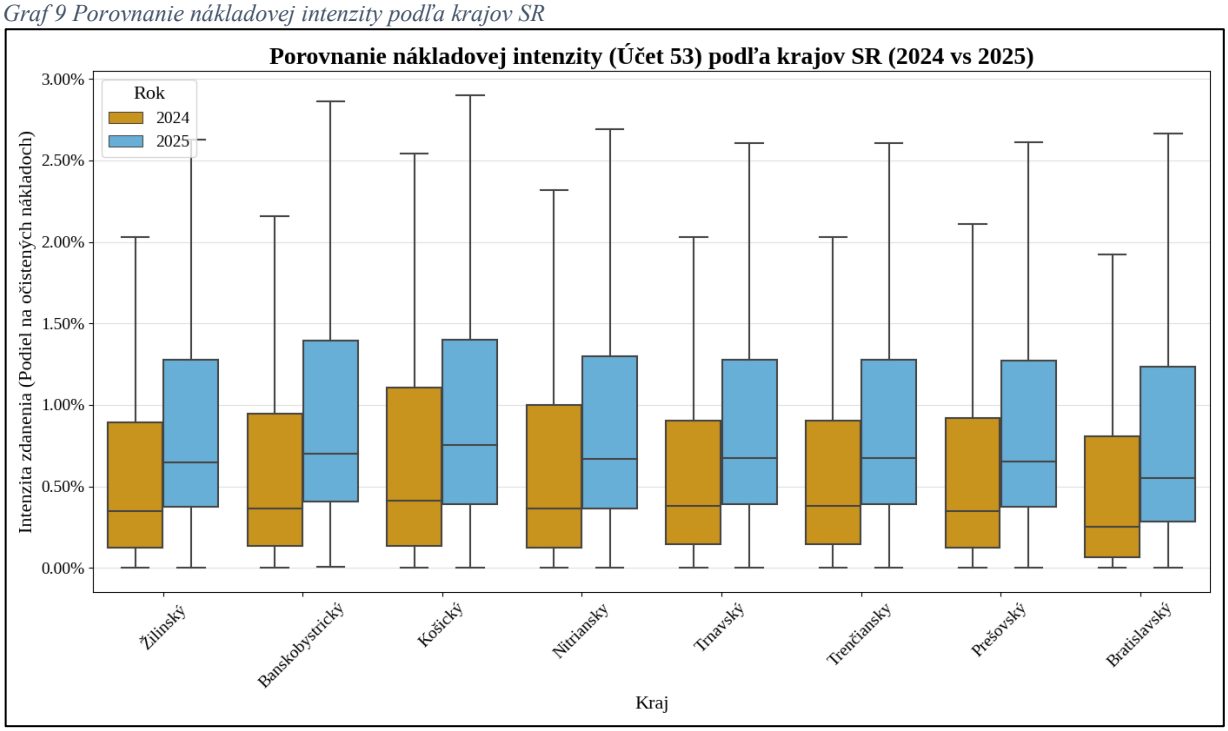

Zdroj: Vlastné spracovanie, RUZ Financial Data Analzyer

Pri interpretácii zozbieraných dát možno identifikovať tri dominantné trendy. Prvým je absolútny plošný posun mediánov o približne 0,3 percentuálneho bodu jasne odzrkadľuje novú zákonnú sadzbu aplikovanú na prevádzkové peňažné toky firiem.

Druhým kľúčovým zistením je špecifické postavenie Bratislavského kraja. Napriek tomu, že vykazuje najnižšiu absolútnu úroveň mediánu v oboch sledovaných obdobiach, zaznamenal najväčší relatívny nárast indexu nákladovej intenzity a to o 116,82 %. Tento "Bratislavský paradox" vysvetľujeme odlišnou štruktúrou hospodárstva v hlavnom meste, kde dominujú služby a IT sektor.

Záverečným dôležitým pozorovaním je nárast variability hodnôt v roku 2025, čo je vizuálne demonštrované vertikálnym predĺžením medzikvartilových boxov vo všetkých sledovaných krajoch. Nárast medzikvartilového rozpätia indikuje, že transakčná daň vniesla do podnikateľského prostredia novú mieru nerovnosti. Kým spodných 25 % firiem zaznamenalo len mierny nárast nákladov, horných 25 % firiem čelí zaťaženiu, ktoré výrazne prevyšuje

priemer. To naznačuje, že vplyv dane je silne asymetrický. Kým u subjektov s nízkou frekvenciou peňažných tokov zostáva vplyv dane v rámci celkových nákladov marginálny, subjekty operujúce v transakčne intenzívnych odvetviach ako sú napríklad veľkoobchod, maloobchod či logistika čelia vyššiemu nákladovému tlaku.

3.5 Návrhy a odporúčania pre podniky a úpravu legislatívy

Na základe našich zistení a komparatívnej analýzy v predchádzajúcich podkapitolách sme preukázali, že daň z finančných transakcií predstavuje merateľný zásah do nákladovej štruktúry a prevádzkovej likvidity podnikov. Vzhľadom na to, že táto daň sa odvíja výlučne od objemu a frekvencie platieb, bez ohľadu na ziskovosť subjektu, je nevyhnutné navrhovať strategické odporúčania na dvoch odlišných úrovniach:

1. Na mikroúrovni vnútropodnikového finančného riadenia a
2. na makroúrovni daňovej politiky štátu.

3.5.1 Odporúčania pre daňové plánovanie podnikov

Manažment podnikov, bez ohľadu na ich veľkosť, musí v reakcii na novú legislatívu proaktívne upraviť svoje procesy v oblasti riadenia záväzkov a platobného styku. Cieľom týchto opatrení je legálna minimalizácia daňovej povinnosti prostredníctvom maximalizácie využitia zákonného stropu 40 eur na jednu transakciu.

1. **Konsolidácia a kumulácia platieb dodávateľom:** Toto je najúčinnejší nástroj pre výrobné podniky typu Slatinská pekáreň. Ak pekáreň platí napríklad jednému dodávateľovi 5 faktúr mesačne, každú vo výške 3 000 eur (spolu 15 000 eur), pri samostatných úhradách zaplatí daň 5-krát v plnej výške 0,40 % (5 x 12 eur = 60 eur). Prechodom na kumulatívne mesačné úhrady v súhrnnej výške 15 000 eur by podnik pri jednej transakcii dosiahol zákonný strop 40 eur. V ročnom horizonte a pri zohľadnení viacerých dodávateľov môže takéto opatrenie predstavovať výraznú úsporu.
2. **Využívanie vzájomných zápočtov pohľadávok a záväzkov:** Keďže DFT sa vzťahuje na bankové transakcie, každá transakcia vysporiadaná mimo banky tejto povinnosti nepodlieha. Odporúčame podnikom v maximálnej možnej miere využívať vzájomné započítanie pohľadávok a záväzkov. Ak má Slatinská pekáreň odberateľa, ktorý jej dodáva

napríklad aj obalový materiál, ich vzájomné finančné nároky by sa mali započítať zmluvou o zápočte, čím nevznikne žiadny reálny bankový prevod a transakcia nepodlieha zdaneniu.

3. **Alternatívne spôsoby odmeňovania a mzdová optimalizácia:** Keďže banky sú pri hromadných mzdových príkazoch povinné zdaňovať každú položku samostatne, možnosti priamej optimalizácie štandardných výplat sú striktne limitované. Významný priestor pre daňové plánovanie sa však otvára pri variabilných zložkách mzdy a finančných bonusoch. Efektívnou alternatívou je transformácia týchto odmien do nepeňažných zamestnaneckých benefitov. Využitím jedného externého poskytovateľa benefitov dokáže podnik konsolidovať stovky individuálnych zamestnaneckých odmien do jedinej súhrnnej B2B faktúry, pri ktorej uplatní maximálny zákonný strop 40 eur.

3.5.2 Návrhy na úpravu legislatívy

Zistenia z našej analýzy jasne potvrdili, že zákon v súčasnom znení trpí tzv. regresívnym paradoxom, kde percentuálne najviac zaťažuje subjekty s nízkou maržou a chráni vysoko ziskové podnikateľské subjekty. Pre zachovanie konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia odporúčame nasledujúce úpravy súčasnej legislatívy:

1. **Zavedenie ročného absolútneho stropu pre malé účtovné jednotky:** Zákon by mal byť doplnený o inštitút maximálnej ročnej daňovej povinnosti (napríklad ohraničenej percentom z obratu alebo fixnou sumou podľa veľkosti podniku). Ak malý výrobný podnik zaplatí na transakčnej dani v priebehu roka viac ako napríklad 5 000 eur, od ďalších platieb v danom roku by mal byť oslobodený. Týmto krokom by štát ochránil segment malých podnikov pred výrazným poklesom rentability vlastného kapitálu.

2. **Diferencovaná sadzba pre strategické a nízkomaržové odvetvia:** Plošná sadzba 0,40 % neberie do úvahy špecifiká jednotlivých odvetví. Potravinársky priemysel historicky operuje s maržami na úrovni 1 až 3 %. Zavedenie rovnakej sadzby pre tento sektor ako pre vysoko rentabilné odvetvia preto vyvoláva oprávnené obavy z kaskádového prenosu daňového zaťaženia do konečných cien základných potravín, čo môže pôsobiť výrazne proinflačne. Preto navrhujeme, aby ministerstvo financií zaviedlo pre tieto odvetvia zníženú sadzbu (napr. 0,10 %), čím by sa zabránilo drastickému premietnutiu dane do konečných cien základných potravín.

3. **Oslobodenie vnútro-firemných prevodov:** Osobitnou oblasťou vyžadujúcou legislatívnu revíziu sú prevody peňažných prostriedkov realizované v rámci konsolidovaného celku. Ak transakcie uskutočňované medzi materskou spoločnosťou a jej dcérskymi subjektmi nepredstavujú úhradu za dodaný tovar či poskytnutú službu, ale slúžia výlučne na finančné riadenie v rámci skupiny, nemá zdanenie týchto transakcií opodstatnenie. Navyše, ich zahrnutie do predmetu dane znižuje atraktivitu Slovenskej republiky ako destinácie pre priame zahraničné investície, čo môže mať negatívne dôsledky na dlhodobú konkurencieschopnosť národného hospodárstva. Z týchto dôvodov navrhujeme, aby sa prevody realizované medzi ekonomicky prepojenými subjektami v rámci jedného konsolidovaného celku boli oslobodené od dane z finančných transakcií úplne.

Záver

Slovenská republika v ostatnom období čelila, v kontexte narastajúceho deficitu, tlaku na udržateľnosť verejných financií, čo si vyžiadalo prijatie rozsiahleho balíka reštriktívnych konsolidačných opatrení. Jedným z nástrojov zameraných na plošné zníženie deficitu štátneho rozpočtu sa stalo zavedenie dane z finančných transakcií. Z makroekonomického hľadiska ide o pragmatickú snahu štátu zabezpečiť si dodatočné a rýchle príjmy. Cieľom diplomovej práce však nebolo hodnotiť túto legislatívu z pohľadu štátneho rozpočtu.

Hlavným cieľom diplomovej práce bolo zanalyzovať a kvantifikovať mikroekonomické dopady novozavedenej dane z finančných transakcií na vybrané podnikateľské subjekty. Vzhľadom na plošný charakter tejto legislatívy bol stanovený výskumný predpoklad, že skutočné daňové zaťaženie a jeho vplyv na rentabilitu sa bude diametrálne líšiť v závislosti od veľkosti podniku, charakteru jeho platobného styku a výšky jeho prevádzkovej marže. Na dosiahnutie stanoveného cieľa sme zvolili metódu komparatívnej analýzy historických a modelovaných účtovných dát dvoch typologicky odlišných účtovných jednotiek: veľkej nadnárodnej korporácie (Siemens Healthcare s.r.o.) a malého výrobného podniku (Slatinská pekáreň, s.r.o.). Aplikáciou princípu ceteris paribus a anualizáciou nákladových položiek zachytených v účtovných závierkach za rok 2025 sme získali objektívny obraz o plnom celoročnom vplyve novej legislatívy na hospodárenie oboch sledovaných subjektov.

Naše analytické zistenia v potvrdili úvodnú hypotézu a odhalili existenciu zásadného regresívneho paradoxu zakotveného v mechanizme výpočtu dane. Z analýzy vyplynuli nasledujúce kľúčové závery:

1. **Zlyhanie plošnej spravodlivosti a efekt ochrannej bariéry:** Zatiaľ čo nominálna sadzba dane je pre všetky subjekty stanovená na úrovni 0,40 %, inštitút maximálneho stropu vytvára rozdiely. Veľká účtovná jednotka realizujúca rozsiahle úhrady dokázala svoju efektívnu daňovú sadzbu stlačiť na úroveň 0,25 %. Naopak, malý výrobný podnik s vysokou fragmentáciou platieb na tento strop takmer nedosiahne, v dôsledku čoho jeho efektívna sadzba zostáva výrazne vyššia.
2. **Devastačný vplyv na ziskovosť malých podnikov:** Analýza ukazovateľov rentability preukázala asymetrický dopad na hospodársky výsledok. Kým korporácii ukrojila daň z

čistého zisku iba zanedbateľných 1,40 %, malému podniku operujúcemu s nízkou maržou daň ukrojila vyše 6,18 % z jeho celkového zisku.

3. **Ohrozenie prevádzkovej likvidity a inflačné tlaky:** Ako sme v práci dokázali, transakčná daň nie je len účtovným nákladom, ale predovšetkým okamžitým odlevom reálnej hotovosti. Pre malý podnik predstavoval tento náklad odčerpanie viac ako 20 % z jeho okamžitých finančných rezerv. Tento tlak, umocnený makroekonomickým kaskádovým efektom v dodávateľských reťazcoch, nevyhnutne núti výrobné podniky premietať tieto straty do konečných cien pre spotrebiteľov.

Na základe týchto zistení sme v záverečnej kapitole formulovali konkrétne implikácie pre daňové plánovanie podnikov, spočívajúce najmä v proaktívnej konsolidácii platieb, využívaní vzájomných zápočtov pohľadávok a záväzkov a využívanie alternatívnych spôsobov odmeňovania. Súčasne s týmito návrhmi na daňové plánovanie podnikateľských subjektov sme zdôraznili potrebu revízie platnej právnej úpravy formou konkrétnych návrhov akými sú napríklad zavedenie ročného stropu pre malé účtovné jednotky, diferencovaná sadzba pre nízkomaržové odvetvia a oslobodenie vnútro-podnikových prevodov. Zákon o dani z finančných transakcií v aktuálnom znení nespĺňa atribúty spravodlivého zdanenia. Hoci z pohľadu štátneho rozpočtu predstavuje silný fiškálny nástroj na konsolidáciu verejných financií, na mikroekonomickej úrovni pôsobí ako neúmerne tvrdé reštriktívne opatrenie. Zákon znevýhodňuje subjekty s vysokou obrátkovosťou, pričom najväčším korporáciám poskytuje komfortný legislatívny štít. Pokiaľ nepríde k legislatívnym zmenám alebo dokonca k celkovému zrušeniu bude táto daň dlhodobo tlmiť investičný a mzdový potenciál malých a stredných podnikov, ktoré sú chrbtovou kosťou slovenskej ekonomiky.

Naša diplomová práca tak nielen naplnila svoj primárny cieľ, ale prostredníctvom aplikácie teoretických poznatkov na reálnych číslach z účtovných závierok podnikov poskytuje komplexný analytický pohľad, ktorý môže slúžiť ako východisko pre ďalšie diskusie o budúcnosti tejto legislatívy a optimalizácii daňového systému v Slovenskej republike.

Zoznam použitej literatúry

ABT Treuhand Csoport. (2025). *Financial transaction duty as a hidden tax*. https://www.abt.hu/en/financial-transaction-duty-as-a-hidden-tax/

Bank360. (2025). *Tranzakciós illeték 2026*. https://bank360.hu/tranzakcios-illetek

Burman, L. E. (2016). Financial Transaction Taxes in Theory and Practice. *National Tax Journal*, *69*(1), pp. 171-216. https://robinhoodtax.org.uk/sites/default/files/Burman%20et%20al_%20NTJ%20Mar%202016%20(2).pdf

CADTM. (n. d.). *Tobin Tax*. https://www.cadtm.org/Tobin-Tax

Citibank. (2022). *Transactions falling under the scope of the Financial Transaction Tax and the rate of the Tax Effective from 24 November 2022*. https://www.citibank.com/icg/sa/emea/hungary/english/assets/docs/Announcement22021210-EN.pdf

Dieter, H. (2003). *Reshaping globalisation: a new order for international financial markets*. Institute for Global Dialogue.

Európska komisia. (2011). *Proposal for a Council Directive on a common system of financial transaction tax and amending Directive 2008/7/EC* (COM(2011) 594 final). https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0594:FIN:EN:PDF

Európska komisia. (2012). *Assessment of the 2012 national reform programme and convergence programme for HUNGARY* (SWD(2012) 317 final). https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD%3A2012%3A0317%3AFIN%3AEN%3APDF

Európska komisia. (2013). *Proposal for a Council Directive implementing enhanced cooperation in the area of financial transaction tax* (COM(2013) 71 final). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013PC0071

Európsky parlament. (2013). *[Notice to Members]*. https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/peti/cm/932/932007/932007en.pdf

Európsky parlament. (2021). *Financial transaction tax (FTT)*. Legislative Train Schedule: An Economy that Works for People. https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/carriage/financial-transaction-tax/report?sid=5301

Giussepe, A. (2025). *Informe sobre la Informalidad Laboral en Venezuela y su contexto regional (2024-2025)*. Aporrea. https://www.aporrea.org/economia/a341418.html

González Pérez, M. C. & López López, M. L. (2013). Análisis del impuesto a las transacciones financieras en América Latina. *Telos: Revista de Estudios Interdisciplinarios en Ciencias Sociales*, *15*(1), pp. 91-102. https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4235989

Holland & Knight. (2022). *[Venezuela publica reforma de la Ley del Impuesto a las Grandes Transacciones Financieras]*. https://www.hklaw.com/-/media/files/insights/publications/2022/03/venezuelapublishesamendmentes.pdf?hash=3BEDB4A28ECE77A89E9088CBB5C29E72&rev=251cdd4c713544b4b447d4c89b648f40&sc_lang=es

Kagan, J. (2023). *Tobin Tax*. Investopedia. https://www.investopedia.com/terms/t/tobin-tax.asp

Kaneko, H. (2009). *The Japanese Income Tax System and the Disparity of Income and Wealth Among People in Japan*. https://www.law.berkeley.edu/files/sho_sato_tax_conf_web_paper--kaneko.pdf

KLT Audit. (2024). *Daň z finančných transakcií – čo prináša a na čo si dať pozor*. https://kltaudit.sk/dan-z-financnych-transakcii-co-prinasa-a-na-co-si-dat-pozor/

Magyar Nemzeti Bank. (2014). *Payment systems report*. https://www.mnb.hu/letoltes/mnb-jfr-2014-junius-eng-digitalis.pdf

Marci, A. (2026). *RUZ Financial Data Analyzer* [Webová aplikácia]. https://ruz.niven.ee

Marotta Lanzieri, D. (2021). *Notas sobre la Economía Venezolana*. Universidad Católica Andrés Bello. https://www.ucab.edu.ve/wp-content/uploads/2021/11/11Notas-sobre-la-Economia-Venezolana-DML.pdf

Ministerstvo financií SR. (2024a). *Daň z finančných transakcií*. Slovensko.sk. https://www.slovensko.sk/sk/zivotne-situacie/zivotna-situacia/_dan-z-financnych-transakcii

Ministerstvo financií SR. (2024b). *Rozpočet verejnej správy*. https://www.mfsr.sk/sk/financie/verejne-financie/rozpocet-verejnej-spravy/

Ministerstvo financií SR. (2025a). *Príjem z dane z finančných transakcií za prvé 3 mesiace zodpovedá zmenám, ktoré nastali počas roka*. https://www.mfsr.sk/sk/media/tlacove-spravy/prijem-z-dane-z-financnych-transakcii-za-prve-3-mesiace-zodpoveda-zmenam-ktore-nastali-pocas-roka.html

Ministerstvo financií SR. (2025b). *Bilancia štátneho rozpočtu k 30. 11. 2025*. https://www.mfsr.sk/sk/media/tlacove-spravy/bilancia-statneho-rozpoctu-k-30-11-2025.html

Nayma Consultores. (2022). *Sujetos Pasivos Especiales: Agentes de Percepción del IGTF a pagos en Moneda Extranjera*. https://naymaconsultores.com/contribuyentes-especiales-agentes-de-percepcion-del-igtf-por-pagos-en-dolares/

Prodavinci. (2024). *Análisis del Presupuesto Nacional*. https://prodavinci.com/escala-la-presion-fiscal-en-venezuela/

Rada Európskej únie. (2013). *Rozhodnutie Rady z 22. januára 2013, ktorým sa povoľuje posilnená spolupráca v oblasti dane z finančných transakcií (2013/52/EÚ)*. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D0052

Raiffeisen Bank. (2021). *General Business Conditions*. https://www.raiffeisen.hu/documents/56444/215719/general_business_conditions_20210419.pdf

Schoenherr. (2012). *Hundary to impose new tax on payment services*. Lexology. https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=e24d4f42-e111-4aeb-b339-f4986b8a54fb

STVR. (2024). *Daň z finančných transakcií vzbudzuje obavy. Premiér tvrdí, že ju budú platiť firmy a banky, odborníci upozorňujú, že ju pocítia aj občania*. https://spravy.stvr.sk/2024/09/dan-z-financnych-transakcii-vzbudzuje-obavy-premier-tvrdi-ju-budu-platit-firmy-a-banky-odbornici-upozornuju-ze-ju-pocitia-aj-obcania/

Teraz.sk. (2025). *RRZ vyčíslila vplyv konsolidačných opatrení, upozornila aj na riziká*. https://www.teraz.sk/ekonomika/rrz-vycislila-vplyv-konsolidacnych-b/915194-clanok.html

TPA Group. (2025). *Nové pravidlá pre daň z finančných transakcií*. https://www.tpa-group.sk/news/nove-pravidla-pre-dan-z-financnych-transakcii/

Zákon 279/2024 Z. z. o dani z finančných transakcií a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon CXVI z roku 2012 o dani z finančných transakcií v Maďarsku